

LUNDS
UNIVERSITET

Framtidens boende?

En studie om gated communities i Staffanstorps kommun

Författare: Hanna Gellström

Kandidatuppsats samhällsgeografi 15 hp

SGEL36, Vårterminen 2024

Institutionen för kulturgeografi och ekonomisk geografi

Handledare: Mirek Dymitrow

Abstract

Gated communities are an uncommon housing concept in Sweden but have begun to gain traction in Swedish urban planning. The purpose of this thesis is to investigate, through a case study, why the municipality of Staffanstorp chooses to initiate gated communities as a housing form in its urban planning, despite criticism from research. Through interviews, surveys, and document analysis, the study has identified that the main drivers behind the initiation of this housing form are to increase security, safety, and community. It also emerged that there are divided opinions among residents, with the majority being negatively inclined towards the development. The analysis of the empirical material has utilized a framework focusing on three spheres of change, which have been channeled through theories of fear of crime, security issues as a political agenda, and the creation of defensible spaces. The results indicate that fear of crime and increased criminality permeate the motivations behind the decision and serve as a justifying factor for the municipality. These trends have been further reinforced by viewing the built environment as defensible spaces, where physical boundaries are believed to create security and community. The study suggests that the development in Staffanstorp suggests a shift in perception towards foreigners as something threatening and a shift from collective welfare to individual security in the perception of safety.

Keywords: gated communities; three spheres of transformation; safety; staffanstorp municipality; urban planning

Sammanfattning

Gated communities är ett ovanligt boendekoncept i Sverige men har börjat få fotfäste i svensk stadsplanering. Syftet med denna uppsats är att genom en fallstudie undersöka varför Staffanstorps kommun väljer att initiera gated communities som en boendeform i sin stadsplanering, trots kritik från forskningen. Frågeställningarna som väglett studien är: vilka är de huvudsakliga drivkrafterna och faktorerna bakom Staffanstorps kommuns planering av gated communities som boendeform? Samt: finns det en överensstämmelse mellan drivkrafterna från kommunen och lokalsamhällets åsikter? Genom intervjuer, enkätstudier och dokumentanalys har studien identifierat att de huvudsakliga drivkrafterna till att initiera boendeformen är för att öka trygghet, säkerhet och gemenskap. Det framgick även att det råder delade åsikter bland invånarna, där majoriteten är negativt inställda till utvecklingen. Analysen av det empiriska

materialet har använt ett ramverk som fokuserar på tre sfärer av förändring, vilka kanaliseras genom teorier om rädsla för brott, trygghetsfrågor som politisk agenda samt skapandet av försvarbara rum. Resultaten visar att rädsla för brott och ökad kriminalitet genomsyrar drivkrafterna bakom beslutet och fungerar som en rättfärdigande faktor för kommunen. Dessa tendenser har sedan förstärkts genom att den byggda miljön betraktas som försvarbara rum påverkade av principer om brottsprevention i byggd miljö, där fysiska avgränsningar anses skapa trygghet och gemenskap. Studien indikerar att utvecklingen i Staffanstorps kommun antyder på en trend av förändrad syn på främlingen som något hotfullt och att det skett förskjutning från en kollektiv välfärd till individuell säkerhet i synen på trygghet.

Nyckelord: gated communities; tre sfärer av transformering; trygghet; Staffanstorps kommun; stadsplanering

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
2. Bakgrund	3
2.1 <i>Den svenska bostadspolitiken, då och nu</i>	3
2.2 <i>Framväxt av grindning i svensk kontext</i>	4
2.3 <i>Staffanstorps kommun som fallstudie</i>	6
3. Tidigare forskning	8
3.1 <i>Socioekonomisk boendesegregation</i>	8
3.2 <i>Privatisering av offentliga rum</i>	9
3.4 <i>Sammanfattning</i>	11
3.5 <i>Kunskapslucka</i>	12
4. Teoretiskt ramverk	12
4.1 <i>Tre sfärer av transformering</i>	12
4.1.1 <i>Den personliga sfären</i>	13
4.1.2 <i>Den politiska sfären</i>	14
4.1.3 <i>Den praktiska sfären</i>	16
4.2 <i>Sammanfattning</i>	18
5. Metodologi	19
5.1 <i>Metod</i>	19
5.1.2 <i>Intervju</i>	20
5.1.3 <i>Dokumentanalys</i>	22
5.1.4 <i>Enkätstudie</i>	22
5.2 <i>Etiska överväganden</i>	24
6. Resultat och analys	25
6.1 <i>Öka trygghet och säkerhet</i>	25
6.1.1 <i>Hemkänsla, anknytning och kontroll i den byggda miljön</i>	27
6.1.2 <i>Synen på bostadsbyggande och trygghet</i>	29
6.2 <i>Gemenskap</i>	34
6.3 <i>Sammanfattning</i>	37
7. Diskussion	38
7.1 <i>Synen på främlingen</i>	38
7.2 <i>En förändrad syn på trygghet</i>	40
7.3 <i>Framtida forskning</i>	42
8. Slutsats	43
9. Källförteckning	45

10. Bilagor.....	50
-------------------------	-----------

1. Inledning

Sedan avregleringen av bostadsmarknaden har privata aktörer fått en allt större plats i bostadsförsörjningen. Denna utveckling har medfört att nya bostadskoncept har letat sig in i samhällsplaneringen i Sverige (Grundström, 2018). Ordet *grindsamhälle* eller på engelska *'gated community'* är ett relativt nytt begrepp och ett av dessa nya bostadskoncept som har presenterats i svensk planering. Gated communities kännetecknas av bostadsområden som är tydligt avgränsade genom fysiska barriärer som exempelvis staket, grindar eller murar. I dessa finns en begränsad tillgänglighet för människor som inte tillhör bostadsområdet, och kännetecknas ofta i utlandet av kontrollerade infarter för att förebygga intrång av främlingar (Blake & Snyder, 1997: 2).

Utöver att skapa restriktiv tillgång för utomstående, begränsar även gated communities tillgång till offentliga rum och tjänster. Förutom att vara en plats för att bo, innesluter dessa bostadsområden privata vägar, parker och anläggningar för de boende att utnyttja. Deras storlek varierar i storlek och uttryck, från bara enstaka bostäder till stora bostadskomplex. Till de allra största inkluderas ofta golf- och tennisbanor, fitness-center och pooler. Eftersom dessa bostadsområden bildar en privat sfär, är det de boende som gemensamt förvaltar och underhåller de gemensamma ytorna, alternativt anlitar personal för dessa ändamål (Low, 2003:12). Denna boendeform är framför allt framträdande i USA, Sydafrika samt i Latin- och Sydamerika, främst som ett svar på höga nivåer av brottslighet och socioekonomiska klyftor, men även i många andra delar av världen är dessa boendeformer framträdande (Blake & Snyder, 1997).

Under de senaste åren har intresset för gated communities i svensk kontext fått stor uppmärksamhet i media. Hur kommer det sig att denna boendeform har börjat diskuteras om i Sverige? Den senaste tidens samhällsdebatt har övervägande präglats av en rädsla för kriminalitet. Brottsförebyggande rådet har kartlagt att 85 % av befolkningen i åldrarna 16–84 år har en uppfattning om att brottsligheten i Sverige kraftigt har ökat under de senaste 3 åren, vilket är en tydlig ökning sedan 2022 då andelen var 80% (Brå, 2023a). Det är möjligt att diskussionerna kring gated communities på svensk mark har uppstått av denna anledning. Med tanke på att gated communities är ett relativt nytt boendekoncept i Sverige och samtidigt möter kraftig kritik inom forskningen baserat på utländska exempel, är det av relevans att utforska

orsakerna bakom dess ökade intresse inom svensk stadsplanering. Kritiken från forskningen har framför allt betonat de sociala, ekonomiska och rumsliga konsekvenserna av gated communities och dess effekt på samhällssammanhållning. Det är även i relation till detta av intresse att undersöka hur det lokala samhället, som bostadsområden ämnas för, förhåller sig till dessa nya bostadskoncept och vilka attityder som råder gentemot gated communities i allmänhet. Det är särskilt viktigt att utforska detta med tanke på den påverkan det kan ha på samhällssammanhållningen.

Det kanske allra mest aktuella exemplet relaterat till gated communities på svensk kontext är Staffanstorps kommun, som uttrycker en vilja att implementera denna boendeform. Denna uppsats kommer därför att kännetecknas av en fallstudie på Staffanstorps kommun. Att studera en specifik kommun som uttryckligen önskar implementera gated communities i stadsplaneringen blir relevant, med tanke på att detta boendekoncept är ett relativt oprövat fenomen i Sverige (Guwallius, 2022). Staffanstorps kommun utmärker sig genom att skarpt deklarerar en vilja att främja denna boendeform, trots omfattande forskning kring potentiella negativa konsekvenser för samhällsutvecklingen. Eftersom Staffanstorp har valt att officiellt använda det engelska begreppet '*gated communities*' för att beskriva boendefenomenet, kommer denna uppsats att använda samma terminologi i stället för den svenska varianten "grindsamhällen".

1.2 Syfte och forskningsfrågor

I ljuset av ovanstående problemformulering, är syftet med denna uppsats att undersöka varför Staffanstorps kommun väljer att implementera boendeformen gated community, trots att dessa i forskning har fått stark kritik och anses vara problematiska ur flertalet aspekter. Därutöver avser uppsatsen att undersöka lokalsamhällets attityder gentemot denna boendeform, för att skapa en bredare förståelse för den diskrepans som råder mellan forskning och praktik relaterat till denna specifika boendeform.

Uppsatsens syfte kommer att realiseras med hjälp av följande forskningsfrågor:

- Vilka är de huvudsakliga drivkrafterna och faktorerna bakom Staffanstorps kommuns planering av gated communities som boendeform?

- I vilket omfång finns det en överensstämmelse mellan drivkrafterna från kommunen och lokalsamhällets åsikter?

Den första frågan ämnas besvaras genom dokumentanalys på kommunala styrdokument samt genom intervju med kommunal tjänsteperson och politiker. Den andra frågan rörande lokalsamhällets åsikter ämnas att besvaras genom en enkätstudie på invånare i Staffanstorps kommun.

2. Bakgrund

I följande kapitel kommer den svenska bostadspolitikens förändringar över tid och dess samband med uppkomsten av gated communities att utforskas. Det kommer även att redogöras för specifika exempel som kan kännetecknas som gated communities i svensk kontext, och hur dessa områden har formats av ett förändrade synsätt på stadsplanering. Slutligen kommer Staffanstorps kommun att presenteras som en fallstudie för att djupgående analysera de politiska drivkrafterna bakom uppkomsten av gated communities på kommunal nivå.

2.1 Den svenska bostadspolitik, då och nu

I början på 1930-talet utvecklades en välfärdsmodell i Sverige under dåtidens största politiska parti Socialdemokraterna för bostäder som kallades *Folkhemmet* (Grundström & Molina, 2016). Välfärdsmodellen var präglad av en bostadspolitik som reglerades av staten, där det fanns statliga subventioner för bostadsbyggande och en neutralitet mellan upplåtelseformer. Idéen om folkhemmet var nära kopplat till arbetarrörelsen under 1900-talet, då standarden på bostäderna vid denna tid var väldigt låg. Sverige var under denna tid ett fattigt land med en bristande bostadsstandard och en stor bostadsbrist i jämförelse med övriga Europa (Grundström & Molina, 2016). Målsättningen var därför att tillhandahålla en god boendestandard för alla inkomstgrupper (Hedin et al, 2012). Folkhem-modellen förbättrade bostadsstandarderna under en period av fyra decennier och minskade bostadsbristen som resulterade i att Sverige under 1970-talet hade bättre bostadsförhållanden och en hög bostadsstandard. En framträdande orsak

till folkhemmets framgång under 1900-talet var att välfärdsmodellen kantad av subventioner och regleringar uppmuntrade exploatörer till att producera hyresbostäder. Genom detta kunde staten i stor utsträckning kontrollera bostadsbyggandet och bestämma vad som skulle byggas, var det skulle byggas samt vad bostäderna skulle kosta (Grundström & Molina, 2016).

Sedan 1990-talet har svensk bostadspolitik genomgått omfattande förändringar. Efter 1990-talet kännetecknades i stället bostadspolitiken av en avreglering, avskaffande av subventioner och en marknadsanpassning där en bostadspolitik baserad på utbud och efterfrågan introducerades. Förutsättningarna för detta etablerades redan 1978 när en ny lag för hyresreglering infördes där hyresgästföreningen och hyresvärdarna tog över ansvaret för reglering av hyror. Bostadspriserna ökade därmed och en bostadsbrist började etablera sig i Sverige igen (Grundström & Molina, 2016). Denna förändrade bostadspolitik kännetecknas av en politisk förskjutning mot det som kritiker beskriver som nyliberalism, som har haft ökat inflytande över stora delar av världen sedan dess intåg.

Nyliberalism är en politisk ideologi präglad av avreglering av ekonomin och en tro på fri marknadspolitik, där förespråkare anser att marknaden utgör den mest effektiva mekanismen att fördela resurser (Attuyer, 2015). Fri handel och privat äganderätt är två principer som ideologin bygger på, och stadsförnyelse har under nyliberalistisk ideologi blivit ett verktyg för kommodifiering (eller varufiering) av stadsutveckling. Stadsplanering har blivit ett vinstorienterat fält som kommodifierar stadsförnyelseprojekt för kapitalvinster. Således har detta lett till en förändring i synen på medborgaren, som numera betraktas som en konsument. Vidare har detta skapat ett vinstinriktat synsätt där stadsförnyelseprojekt ofta strävar efter att attrahera mera välbärgade målgrupper (Vergara Perucich, 2019). Synen på staden, i ljuset av bostadspolitiken, har lett till utvecklingen att definiera en välmående stad som ”växande, dynamisk och lönsam” (Vergara Perucich, 2019).

2.2 Framväxt av grindning i svensk kontext

Genom att förstå effekterna av nyliberalismen som har lett till ökad privatisering inom bostadsförsörjningen, kan en bättre insikt erhållas i varför fenomenet ‘grindning’ har blivit vanligt förekommande i Sverige. Internationellt har det bedrivits mycket forskning om gated communities och dess effekter på samhällsutvecklingen; inom svensk kontext är forskningen mer begränsad eftersom fenomenet inte är speciellt utbrett. De första tidningsartiklarna i

Sverige som diskuterade fenomenet gated communities var i Expressen 1998 av Gunilla Bandolin. I artikeln uttryckte Bandolin sin oro över att allt fler gator i svenska städer blivit privatägda av samfällighetsföreningar (Guwallius, 2022:169–170). En samfällighet var en anläggning eller en bit mark som skulle ägas gemensamt av flera fastigheter (Lantmäteriet, u.å). Skillnaden från en kommunalt ägd gata var således att samfällighetsföreningen var ansvarig för underhåll och skötsel (Guwallius, 2022: 171). De första diskussionerna startade därav av rädslan för att samfälligheter kunde komma att skapa förutsättningar för att skapa inhägnade bostadsområden.

Sedan början av 1990-talet går det att urskilja att det i Sveriges storstäder blivit allt vanligare med bostadsområden som är inhägnade (Grundström & Molina, 2016:329). Dörrar och grindar med portkod fick en allt större genomslagskraft. Dessa tendenser har framför allt varit överrepresenterade i privata bostadsrättsföreningar (Grundström, 2018:23). Ett av de första bostadsområdena som fick stor uppmärksamhet för denna typ av utvecklingen var kvarteret Lugnet i centrala Malmö i början på 2000-talet (Herbert, 2013). Bostadsrättsföreningen byggde två meter höga murar för att begränsa utomstående tillgång till området, med motivet att förhindra vandalisering (Guwallius, 2022: 213–215).

Fler uppmärksammade exempel som fått stor medial spridning är *Victoria Park* i Limhamn, Malmö, och *Poppel park* i Onsala utanför Göteborg. Victoria park har utpekats i media som Sveriges första gated community när det byggdes 2009, trots att det enligt byggherrarna beskrivits som ett livsstilsboende. Bostadsområdet omfattar en bemannad reception och delade utrymmen såsom bio, lounge, biljardrum, restaurang, spa, gym och poolområde (Grundström & Lazoroska 2021). Poppel park är ett bostadskomplex som invigdes 2016, och blev efter Victoria park nästa stora betydande nyhet inom medierna. Till sin fysiska karaktär skiljer sig Poppel park en del från Victoria park med att bestå av fyra parhus och ett flerbostadshus. Ytterligare en skillnad är att Poppel park inte delar faciliteter i samma utsträckning, de boende delar pool, garage och boulebana. Bostadsområdet är omgiven av en stenvmur med tillhörande låst grind (Grundström & Lazoroska, 2021). Gemensamt för de båda projekten är att byggherrarna själva inte har velat benämna sina bostadsområden som associerade med ett gated community. Under de senaste åren har ytterligare två projekt uppmärksammats: *Strandudden* och planer för två gated communities i Staffanstorps kommun. Strandudden är ett bostadsprojekt på 150 bostäder som planeras i Gnosjö i Jönköpings län. Till skillnad har detta av byggherrar aktivt marknadsförts som ett “*sjönära gated community [och] [e]tt sätt att leva*

med frihet, bekvämlighet, tillgänglighet, trygghet och säkerhet” (Strandudden, u.å). Likt Victoria park planerar området tillhandahålla diverse former av service som till exempel massage, festlokaler, tvättservice och bilpools. Byggherrarna betonar att Strandudden ska tillhandahålla ett all-inklusive koncept ämnat att frigöra tid för invånarna (Grundström & Lazoroska, 2021).

Sammanfattningsvis har den svenska bostadspolitiken genomgått en övergång från statligt reglerad subventionering av bostadsbyggande till en marknadsanpassad strategi baserad på utbud och efterfrågan. Denna förändring har lett till ökad privatisering och kommodifiering av stadsutveckling, där medborgaren ses mer som en konsument än tidigare. Denna förändrade syn på staden har drivit fram fenomenet "grindning", där inhägnade bostadsområden har blivit vanligare. Exempel på sådana områden inkluderar Victoria Park och Poppel Park, vilka har väckt uppmärksamhet i medierna. Dessutom planeras ytterligare gated communities som Strandudden, som uttryckligen till skillnad från tidigare projekt marknadsför sig som ett "sjönära gated community". Som sista del på bakgrundkapitlet kommer Staffanstorps kommun mer ingående presenteras och motiveras som fallstudie.

2.3 Staffanstorps kommun som fallstudie

Efter en bakgrund av grindning i svensk kontext och kring specifika fall som kan kännetecknas som gated communities kommer en fallstudie på Staffanstorps kommun att fördjupa och förstå motiven till att förstå drivkrafterna bakom utvecklingen. Eftersom fenomenet är relativt obeprövat i Sverige, framför allt under namnet gated communities, kan denna studie bidra till en ökad förståelse genom att konkret fokusera på en kommun som uttryckligen initierar en sådan utveckling. Att en kommun tar ett initiativ att lyfta frågan kring att planera för gated communities är i både svensk och utländsk kontext unik, eftersom initiativ i regel framför allt har kommit från exploitörer (Guwallius, 2022). På allvar presenterades idén om att planera för grindsamhällen 2020 i samband med arbetet med kommunens nya översiktsplan (Landelius, 2023). I den beskriver man ett boendekoncept som: “tydligt avskiljer ett bostadsområde från kringliggande områden med exempelvis staket, byggnad eller murar och därav stänger ute människor som inte ‘ska vara där’.” (Staffanstorps kommun, 2022a). I detta sammanhang är fallstudien ett betydelsefullt verktyg eftersom de ger möjlighet att förklara varför ett specifikt fenomen inträffar, i detta fall gated communities, snarare än att bara beskriva vad dessa fenomen är (Denscombe, 2010: 53).

Vidare är Staffanstorp en kommun i sydvästra Skåne, med närhet till Lund och Malmö, med cirka 26 000 invånare, där omkring 16 000 bor i Staffanstorp tätort (Staffanstorps kommun, 2021), och 4500 i Hjärup som är den näst största tätorten i kommunen. Utöver att majoriteten av befolkningen bor i tätorterna, är en betydande andel bosatta ute på landsbygden. Totalt i kommunen finns det ca 10 000 bostäder, där upplåtelseformen är varierande men med en majoritet av äganderätter (Staffanstorps kommun, 2022b). Av befolkningen i kommunen är ca 84,5% födda i Sverige och 15,5% födda utomlands. Ekonomiskt sätt utmärker sig Staffanstorp med en genomsnittlig inkomst före skatt för personer mellan 20–64 år på 37 100 kr per månad, vilket är över det svenska genomsnittet (SCB, u.å.). Kommunen har också ett välmående näringslivsklimat, där Staffanstorp blivit rankad på fjärde plats bland Sveriges 290 kommuner (Ekonomifakta, u.å.).

Eftersom uppsatsen undersöker drivkrafterna bakom gated communities i Staffanstorp, är det även viktigt att förstå bakgrunden för den politiska organisationen samt hur kommunen styrs. I Staffanstorp har de borgliga partierna styrt sedan 1990-talet, och sedan valet 2022 styrs kommunen av Moderaterna med 18 mandat och Sverigedemokraterna med 4 mandat genom ett politiskt handlingsprogram. Sammantaget har de två partierna 22 av totalt 41 mandat i kommunfullmäktige, med majoritet i alla nämnder, styrelser och beredningar (Staffanstorps kommun, 2023). Styret i Staffanstorp har lagt fram fyra olika politikområden som planeringen i Staffanstorp ska verka efter, dessa är: Frihet-Trygghet-Ansvarskänsla, Attraktivitet-Tillväxt-Rörlighet, Service-Tillgänglighet, samt Ekonomiskt ansvarstagande. I Staffanstorps gällande översiktsplan poängteras det att det framför allt är det första politikområdet gällande trygghet som är kommunens kärnfråga och kännetecknen (Staffanstorps kommun, 2022b).

Sammantaget har bakgrundskapitlets sista del presenterat Staffanstorps kommun som fallstudie och kort redogjort för grundläggande fakta. I följande kapitel kommer tidigare forskning att presenteras på ämnet gated communities för att få en allomfattande förståelse för vad dessa boendeformer är, vad de kännetecknas av och vilka effekter de enligt forskning har haft på urbana miljöer.

3. Tidigare forskning

I detta kapitel kommer en genomgång av tidigare forskning på drivkrafter och motiv bakom gated communities uppståndelse och varför dessa har blivit ett boendefenomen som fått stor spridning världen över. Kapitlet kommer parallellt även diskutera potentiella effekter som denna boendeform har på sin omgivning. Denna litteraturgenomgång kommer således att presentera tre huvudsakliga teman som identifierats i tidigare forskning, dessa är: (1) *socioekonomisk segregation*, (2) *privatisering av offentliga rum* samt (3) *trygghet och säkerhet*.

3.1 Socioekonomisk boendesegregation

Gated communities har identifierats som ett område för eliten, där ett flertal privilegier tillhandahålls dem som stödjer det självvalda avståndstagandet och den rumsliga gränsdragningen som produceras av denna elit. Således medför en sådan utveckling att rumslig gränsdragning speglar och förstärker hierarkier av rasifiering, makt och förmögenhet (Grundström & Lelévrier, 2023). En effekt av att gated communities etablerats som en boendeform i ljuset av detta är viljan hos människor att bo i ett homogent område, vilket kan ses som en slags självsegregation från övriga samhället. Viljan grundar sig i oron och rädslan för "den andra", någon som man inte identifierar sig själv med. Grunden för denna självsegregation blir således att det finns en drivkraft i att aktivt distansera sig från människor som är annorlunda än en själv. Murar, grindar och staket blir ett verktyg för att skapa en homogenitet och en synlig exkludering och segregation (Low, 2003). Liknande resonemang förs i en studie över boendeområdet Victoria park i Malmö (Grundström, 2021). Här introduceras begreppet mobilitet och flexibilitet som nära sammankopplade till homogenitet. Victoria park sägs erbjuda utrymmen för både hem och arbete, vilket underlättar ett flexibelt och mobilt vardagsliv. Det finns olika platser att arbeta ifrån som bidrar till en frihet för de boende; de kan välja att arbeta från poolen, i diverse mötesrum, från sin lägenhet eller fritt växla mellan arbete och fritid under dagen (ibid: 1250).

I en annan studie, utförd i Los Angeles (2005), fördjupas dessa tankar kring homogenitet. Det påvisas att gated communities är särskilt homogena beträffande socioekonomiska aspekter och att boendeformen kan förstärka segregationsmönster. Studien påvisar även att det finns en

tendens i var gated communities etableras geografiskt (Le Goix, 2005). Till skillnad från tidigare diskussion kring att homogenitet är någonting som uppstår (Low, 2003), tar studien avstamp i att gated communities ofta lokaliseras i områden som redan karaktäriseras av en tydlig etnisk homogenitet. Anledningen till inflyttning beskrivs som en skyddande åtgärd mot mångfalden av människor som finns i städer i stort, och att den grundar sig i en rädsla för heterogenitet (ibid). Gated communities är således inte bara ett nytt sätt att bo på, utan något som även skapar ett nytt socialt dilemma för samhällen. Syftet med de fysiska barriärerna blir således att reducera social kontakt, samtidigt som denna reducerade kontakt försvagar det *sociala kontraktet*, enklare uttryckt den inofficiella överenskommelsen, som finns mellan människor och staten (Blake & Snyder, 1997: 137).

I en etnografisk fallstudie av en av Sydamerikas största gated communities: Nordelta, i Buenos Aires, beskrivs det att uppförandet av Nordelta har fungerat som en mekanism för att skapa och upprätthålla rasistiskt uppdelade samhällen och hierarkier. I slutet på 1900-talet flyttade majoriteten av de medborgare i Buenos Aires som identifierade sig som övre vit medelklass in i gated communities (Greene, 2023). Denna utveckling beskrivs som ett svar på rädslan av att utsättas för en barbarisk invasion av vad boende själva benämner som "de oberäkneliga andra" (*the unpredictable others*). "De oberäkneliga andra" identifieras av de boendes som människor med annan kultur och språk än de själva. Studien dementerade att nyliberal politik och privatisering av mark inte står som ensam förklaring till utvecklingen i Buenos Aires, utan att kontroll och gemenskap var viktiga drivkrafter. Boende i Nordelta bedömer konstant risken för faror, och utvecklar strategier för att stärka gemenskapen inom bostadsområden samtidigt som tilltagen distans hålls från "de oberäkneliga andra". Genom detta reproduceras sociala hierarkier genom att klasstillhörighet, etnicitet och rum sammanflätas (Greene, 2023).

I detta tema har det påvisats att homogenitet både kan skapas, förutsättas och upprätthållas av gated communities och ha en påverkan på både den sociala dynamiken i en stad och på offentliga rum genom att fysiskt avgränsa platser.

3.2 Privatisering av offentliga rum

Förutom att ha en påverkan på segregationen inskränker gated communities på samhällets offentliga rum. Det har således skett en förskjutning i hur offentliga rum uppfattas av människor som väljer att bosätta sig i gated communities. De som betraktas som "eliten" strävar efter att

undvika att använda gator och offentliga platser som sociala mötesplatser. Deras mål är att skydda sina inhägnade områden från att påverkas av det vardagliga livet som utspelar sig utanför murarna (Caldeira, 1996: 314). Genom att inhägna bostadsområden påverkas cirkulationsmönster, vanor och aktiviteter relaterade till användningen av offentlig förvaltning, gator, parker och andra offentliga ytor. Den så kallade ”eliten” har övergivit de offentliga platserna i staden genom att tillgodose behov och aktiviteter innanför murarna i sina bostadsområden. Gator, parker och andra offentliga platser överlämnas därav till de resurssvaga i samhället (Caldeira, 1996: 296–300). Privatiserade områden, såsom gated communities, skapar således en diskontinuitet i det sociala landskapet. Fysiskt tar sig detta i uttryck genom att det blir en förlust i gemensamma resurser, där en fråga om kapitaltillgångar avgör vilka resurser man kan få tillgång till. Sålunda bidrar effekten av offentliga miljöer att möten mellan människor blir allt färre, framför allt mellan människor som har olika bakgrunder och livsstilar (Branic & Kubrin, 2018).

I en annan studie, utförd på staden Accra i Ghana har gated communities påverkan på det offentliga rummet undersökts i relation till uppnåendet av resiliens (Atanga et al, 2024). Studien kom fram till att gated communities är en källa till ökad fragmentering av stadens struktur. Att dela upp staden i mindre självständiga enheter problematiskt, eftersom dessa framhäver ett intryck som “... skapar rumsliga enheter som är självständiga, desorienterade och i oordning.” (Atanga et al, 2024:10, översatt av författare). Författarna kommer fram till att de ideal som gated communities skapar står i kontrast till andra stadsideal som ämnar att främja anslutning, mångfald, integration och sammanhållning. Begränsningen av offentliga rum får således både konsekvenser för stadens förmåga att vara resiliens i form av fler stadsrum blir privatiserade och bortom kommunens kontroll. Det får också konsekvenser för stadens sociala sammanhållning mellan olika befolkningsgrupper (ibid).

3.3 Säkerhet och kontroll

I en studie utförd på São Paulo (2000) poängteras det hur det ökade våldsbrottet och den sociala ojämlikheten som har kommit till följd, påverkar stadsutvecklingen. Det beskrivs att staden och dess invånare har svarat på dessa utmaningar i form av att upprätta gated communities, för att skapa en skyddande barriär och fysisk separation från olika samhällsgrupper. Grindar, galler och murar är inte bara en effekt för segregation, utan även ett uttryck för säkerhet. Fenomenet beskrivs som "*aesthetic of security*" och har mobiliserats som

en ny definierad distinktion som införlovar säkerhetsmoment i den byggda miljön. Detta säkerhetsmoment ger uttryck för en symbol för status, som förmedlas till grannar och blir ett sätt att jämföra sig och uppvisa sin sociala klassstillhörighet. Dessa säkerhetsmoment kan vara högupplösta kameror, porttelefoner och elektroniska grindar. Genom detta påvisas hur säkerhet har blivit en del av byggnadsdesignen av dessa bostadsområden, och ju tydligare säkerhetsmomenten uppfattas av andra, desto högre social status får området. Således har omvandlingen av säkerhet i den byggda miljön fått en ny betydelse (Caldeira, 2000: 291–295), då “... invånarna lärt sig att omvandla begränsning, inskränkning, osäkerhet och rädsla till fördel genom att manipulera säkerhetens estetik: de gör sina hus till fångelser, samtidigt som deras fångelser uttrycker deras sociala position.” (översatt av författare, s. 295).

Liknande tankar återspeglas i en forskning som skapat en typologi över olika sorters gated communities. Typologin består av tre typer av bostadsområden; *livsstilsboende*, *elit-och prestigeboende* samt *säkerhetsboenden*. I detta avsnitt kommer säkerhetsboenden fördjupas. I dessa bostadsområden är “*fästningsmentaliteten*”, på engelska “*fortress mentality*” stark, med betydelsen att invånare tydligt går samman för att stänga ute främlingar. Mentaliteten beskrivs grunda sig i oron för brott, fränkopplat den faktiska sannolikheten att bli utsatt för brott. Säkerheten blir i dessa bostadsområden direkt kopplad till en känsla av frihet, genom att tillhandahålla ett skyddat gemensamt utrymme (Blake & Snyder, 1997:18). Människor använder sig av det som tidigare benämndes som “*aesthetic of security*” för att hantera sin oro. Oavsett vad oron beror på, är syftet med dessa säkerhetsbetonade boenden att återfå kontroll. Rädsla och oro härstammar från en känsla av maktlöshet och sårbarhet; fysiska barriärer blir därmed ett sätt att återerövra kontrollen över sitt territorium (Blake & Snyder, 1997:99–124).

3.4 Sammanfattning

Sammanfattningsvis identifierar tidigare forskning att gated communities ses som en fristad för eliten och att de förstärker och upprätthåller hierarkier av makt, förmögenhet och rasifiering. Det visar sig även att de verkar som verktyg för rumslig gränsdragning och självsegregation från övriga delar av staden. Gated communities förändrar även hur offentliga platser används och uppfattas, och att boende i gated communities skapar egna utrymmen för möten och aktiviteter, och lämnar den övriga staden utanför. Till sist, vittnar forskningen om att gated communities representerar en strävan efter säkerhet och kontroll från invånarnas sida. Genom

att omsluta sig med fysiska barriärer skapas en upplevd trygghet och status, samtidigt som en tydlig signalering av distans förmedlas gentemot andra människor i staden som befinner sig utanför. Den tidigare forskningen skapar en grundläggande förståelse för hur mekanismerna kring gated communities har betraktats i andra länder, och kommer utöver en förståelse att ställas mot studiens resultat i uppsatsens diskussions- och slutsatskapitel.

3.5 Kunskapslucka

Utifrån ovan litteraturgenomgång av tidigare forskning på gated communities har det identifierats att forskningen utgår från ett invånarperspektiv där personliga motiv till varför man väljer att bosätta sig i ett gated community. I denna uppsats ämnar jag därför att fokusera på de kommunala drivkrafterna som finns och varför beslutsfattare och planeringspraktiken rättfärdigar en boendeform som enligt forskning är problematisk. Genom att göra detta kommer mer övergripande samhällstrender kunna belysas och skapa en förståelse för var dessa idéer härstammar ifrån.

4. Teoretiskt ramverk

I detta kapitel kommer det teoretiska ramverket *three spheres of transformation* att presenteras och kanaliseras genom teorier från andra fält. Kapitlet kommer att strukturerats efter att inleda med att först beskriva ramverket och hur de har modifierats, för att sedan presentera vardera sfären kanaliserad genom teorier om; rädsla för brott, trygghetsfrågor i politisk kontext, samt försvarbara rum.

4.1 Tre sfärer av transformering

Ramverket "*the three spheres of transformation*" kan användas för att förstå hur, var och varför samhällslig förändring kan ske. De tre sfärerna, *personlig*, *politisk* och *praktisk* representerar diverse dimensioner som påverkar förändring. Grundläggande är att sfärerna ska betraktas i relation till varandra, då förändringar i en sfär kan påverka de andra sfärerna (O'Brian & Sygna, 2013). Ramverket är ursprungligen framtaget mot bakgrund av att ta sig an det komplexa problemet med klimatförändringar och dess effekter, men kan med fördel användas för att bättre

förstå alla slags komplexa samhälleliga problem (s.k. wicked problems, cf. Rittel & Webber, 1973). Denna studie avser att använda ramverket som en riktlinje för att analysera och förstå processen att skapa en trygg stad. Det kommer att bistå med förståelse för drivkrafterna bakom planeringen för gated communities från kommunalt håll, samt vilka faktorer som kan ligga till grund för dessa, eftersom sfärerna har en inbördes påverkan på varandra. Genom att undersöka dessa faktorer med hjälp av att studera förhållandet mellan sfärerna, blir det möjligt att förstå hur idén gated communities har uppkommit som en ny planeringsstrategi. Fokus kommer således inte vara på hur man kan uppnå en förändring, utan att undersöka i vilken utsträckning gated communities som idé har mobiliserats genom de tre sfärerna.

4.1.1 Den personliga sfären

Sedan 2013 har dödligt våld vid konflikter i den kriminella miljön ökat, och fortskridit ytterligare under de senaste åren. Brottsförebyggande rådet (Brå) har kartlagt att 53 % av befolkningen (16–84 år) i stor utsträckning oroar sig över brottsligheten i samhället 2023, vilket är en signifikant ökning från 2022 på 46 %. En uppåtgående trend syns sedan åren 2007–2011 (Brå, 2020). Detta belyser en oroväckande utveckling och att den personliga sfären till stor del kännetecknas av *rädsla för brott*. I den personliga sfären innefattas normer och kollektiva värderingar som återfinns i samhället. Dessa normer, värderingar, upplevelser och känslor har en styrande faktor på vad som mobiliseras och händer i de andra två sfärerna (O'Brian & Sygna, 2013).

Oro och *rädsla för brott* är ett fenomen som är vanligt på platser i hela samhället (Low, 2003: 75), och kan ta sig uttryck på olika nivåer: individnivå, grannskapsnivå, och social makronivå. På individnivå är rädslan främst ett resultat av personliga erfarenheter av brott. På grannskapsnivå är rädslan en effekt av vad människor upplever i sin boendemiljö, medan den på social makronivå tar sig uttryck som ett socialt problem format av både media och av en generell diffus ångest skapad av nuvarande globala och sociala förändringar. I grunden utvecklas rädsla för brott genom att medborgare upplever att de saknar kontroll över sin närmiljö (Ceccato, 2012: 10). En betydande faktor till att rädslan för brott är påtaglig är medias roll i att ha skapat en *kultur av rädsla* (Low, 2003: 75). Våld är en ständig företeelse i olika mediekanaler där “mängden av brott som rapporteras inte har någon koppling till den faktiska brottsligheten...” (Low, 2003: 75, översatt av författaren). Medieaktörer använder sig ofta av

överdrifter för att framhäva hotet från en händelse för att säkerställa att den får uppmärksamhet (ibid).

Denna utveckling har en skrämseleffekt på individer, där det i många fall inte finns någon anledning till att känna oro (Low, 2003). Medierna utövar en betydande makt och fungerar samtidigt som en viktig medlare mellan allmänheten och händelser som till sist identifieras som problem. Media har alltså en framträdande roll i definieringen av dagens samhällsproblem och att framställa vissa situationer som sociala problem, där brottslighet i samhället kan ses som en av dessa (Chadee & Chadee, 2016: 62–63). Vidare, konstrueras människors världsbild och uppfattningar genom långvarig exponering för hur ämnen presenteras i media: “ju mer exponering för medierna, desto mer överensstämmer en persons världsbild med den som porträtteras av medierna” (Chadee & Chadee, 2016: 59, översatt av författare). Detta påverkar inte bara rädslan för brott i allmänhet, utan även förtroendet för rättssystemet och synen på främlingar (ibid).

Rädsla för brott är således inte alltid en effekt av den faktiska risken att utsättas för brott, att själv vara offret, utan “... rädsla för brott är egentligen uttryck för rädsla för olikhet (rädsla för andra)” (Ceccato, 2012: 10, översatt av författare). Utöver det faktum att rädslan för brott kan uppstå på grund av boendemiljön, kan den också härledas från geografiskt närliggande platser genom medias rapportering. När brottsnivåer ökar i närliggande områden, kan invånares oror för att bli potentiella brottsoffer också öka (Low, 2003: 77). Upplevelser och värderingar i den personliga sfären har således en påverkan på vilka strategier, problem och lösningar som prioriteras i den politiska och praktiska sfären (O’Brian & Sygna, 2013).

4.1.2 Den politiska sfären

I den politiska sfären, som utgörs av de strukturer och system som definierar begränsningar och möjligheter för praktisk förändring och nyskapande (O’Brian & Sygna, 2013), har *trygghetsfrågor* fått en central roll på den politiska agendan (Brandén, 2023). Denna utveckling beror på upplevelser av rädsla för brott i den personliga sfären. Den politiska sfären omfattar en rad olika system, inklusive ekonomiska, juridiska, sociala, politiska och kulturella aspekter. Det är här man uppmärksammar politikens inverkan på regelverk och investeringar, där både problem och lösningar identifieras, definieras och avgränsas och där intressekonflikter hanteras

(O'Brian & Sygna, 2013). Inom politiken har den tidigare förståelsen av trygghet, som social och kollektiv välfärd, i allt högre grad blivit mer kopplat till individens personliga trygghet och säkerhetssituation (Brandén, 2023). Detta kan förstås som ett misslyckande av det traditionella brottsbekämpandet, där nya angreppssätt behöver finna legitimitet och framför allt acceptans hos befolkningen (Listerborn, 2002).

Vidare, har det privata näringslivet fått en allt större roll i arbetet med att förebygga otrygghet och kriminalitet. Under framväxten under en nyliberal politisk ideologi har "... regeringen steg för steg överlåtit funktioner till den privata sektorn och en privatisering av brottspreventionen har växt fram" (Listerborn, 2002: 121). Privata aktörer har således erhållit ett större inflytande över stadsplaneringen. Genom att överlämna ansvar till privata aktörer över genomförandet av stadsförnyelseprojekt uppmuntras lokal utveckling och ekonomisk tillväxt. Denna utveckling har bidragit till att planerare har förlorat viss makt över stadsförnyelseprojekt och dess implikationer på den byggda miljön (Koglin & Pettersson, 2017).

Trots att medias representation av brottsfrågor inte alltid återspeglar den faktiska brottsligheten, påverkar den mediala diskursen kring kriminalitet och brottslighet det politiska agerandet kring dessa frågor (Chadee & Chadee, 2016: 58). Samtida stadsplanering har i relation till detta ett fokus på konsensus och partnerskap mellan stadens invånare och aktörer. Utvecklingen kännetecknas av en politisering av frågor som kan vara dold eller osynlig genom konsensus. Detta görs genom att betona att vissa idéer kan vara allmänt accepterade, som till exempel diskursen om trygga livsmiljöer, och att konsensus på så vis blir enkelt att åstadkomma. Detaljer och diskussioner kring hur de specifika frågorna och vad som man faktiskt kommit fram till kan vara svårt att erhålla klarhet i (Brorström, 2015: 40).

Planeringsdoktrinen är en komplex struktur av maktrelationer som synliggörs i olika dimensioner. En av dessa är den ideologiska dimensionen som innebär att makt obemärkt kan verka genom en ideologi, som i sin tur skapar övertygelser som påverkar planeringsbeslut (Koglin & Petterson, 2017). Trygghets- och säkerhetsfrågor konstrueras inom politiken som potentiella risker för samhället. Genom att betona att dessa hot, att det finns risk för att bli utsatt för brottslighet, skapas en allmän känsla av oro som riskerar att spä på rädslan att bli utsatt för brott hos befolkningen. Detta i sin tur blir ett sätt för politiskt håll att legitimera vidtagna åtgärder för trygghetsarbete för allmänheten (Brandén, 2023).

Således finns det en risk att denna typ av politisk agenda kan utnyttja uppfattade hot och risker för att öka sin egen kontroll och makt (Brandén, 2023). En förklaring till att kommunala aktörer vill skapa partnerskap genom att måla upp potentiella risker för att sedan presentera lösningar, beror på en vilja att erhålla ekonomisk vinning. Med hänsyn till gated communities, där service och underhåll privatiseras i stället för att tillhandahållas av kommuner, skulle betydande konstadsbesparingar kunna erhållas. Skötsel av gator, parkytor, sophantering och andra uppgifter hamnar i stället hos samfällighetsföreningen som äger området. Att konstruera otrygghet kan även vara ett tillvägagångssätt för att attrahera ny befolkning till städerna. Kostnadsbesparingar kan därav uppnås i dubbel bemärkelse, där även nya skatteintäkter säkras (McKenzie, 2003). Denna uppmålade otrygghet blir därmed inom politisk kontext ett föremål för styrning (Brandén, 2023). Denna styrning kan kännetecknas av en slags immunisering, vilket betyder att trygghet säkras för några medan andra lämnas utanför:

Som en politisk rationalitet bygger tanken på immunisering på ett löfte om att hantera (o)trygghet på ett sätt som tillåter livet att fortsätta ostört för dem som ingår i immuniseringen, samtidigt som exponeringen [för otrygghet] ökar för dem som utesluts (Brandén, 2023: 624, översatt av författare).

Den politiska sfären betonar hur upplevelser av rädsla för brott påverkar den politiska agendan och hur politiken har omformat förståelsen av trygghet från en mer kollektiv betoning till en individuell angelägenhet. Denna omformning tar sig uttryck i hur trygghetsfrågor konstrueras som potentiella hot för samhället för att legitimera vidtagna åtgärder och i viss mån möjliggöra ekonomisk vinning. På vilket sätt detta tar sig uttryck i den fysiska miljön kommer vidare diskuteras i den praktiska sfären.

4.1.3 Den praktiska sfären

Den praktiska sfären representerar själva kärnan i nyskapande och förändring, och kan beskrivas som resultatsfären. Det är här som konkreta åtgärder, likställt tekniska svar, återfinns (O'Brian & Sygna, 2013) för att adressera trygghetsfrågor i stadsplanering. Den inkluderar även nya strategier, metoder och beteenden för att skapa bättre samhällen.

Den "rädsla för den andre" som presenterades i den personliga sfären har resulterat i ett fokus från politisk håll i den politiska sfären på en defensiv urbanism som uttrycker sig i olika fysiska avgränsningar som blir som skyddade åtgärder (Listerborn, 2002). Inom politik- och planeringspraktik idag betonas vikten av den byggda miljön som ett sätt att skapa trygghet,

eftersom det anses vara ekonomiskt fördelaktigt att förhindra brott och att det ger omedelbart synliga resultat (Listerborn, 2002). Konceptet *försvarbara rum*, på engelska "defensible space", introducerades av Oscar Newman i början på 1970-talet (Eriksson, 2010: 53). Newman menar att det finns ett samband mellan fysisk utformning av stadsutrymmen, social interaktion och brott. I ljuset av att skapa säkrare boendemiljöer förklaras konceptet som ett rum där invånarna kan utöva effektiv övervakning och kontroll. Eftersom försvarbara rum har en dimension av kontroll över ett utrymme, är det geografiskt förankrat och därför ett rumsligt koncept (Lees & Warwick 2022: 4–8).

Konkret kännetecknas försvarbara rum av "... en bostadsmiljö vars fysiska egenskaper – byggnadsutformning och tomtplan – låter invånarna själva bli nyckelaktörer i att säkerställa sin säkerhet" (Lees & Warwick, 2022: s. 8, översatt av författare). Således finns en indikation på att designen av rum enligt denna princip tillhandahåller individerna själva att kontrollera sitt hem (Eriksson, 2010: 53). Idén med att skapa försvarbara rum är att motverka skadegörelse och andra brott. Detta motverkas genom stärkt social kontroll i form av tydliggjorda ansvars- och ägarförhållanden. Områden som saknar tydliga ansvarsförhållanden löper en större risk för brottslighet.

En del i försvarbara rum är konceptet *Crime Prevention Through Environmental Design* (CPTED). CPTED innebär att använda en rad principer i den byggda miljön för att minska både rädslan och förekomsten av brott (Cozens et al, 2005). Dessa principer kan delas in i sex kategorier: *territorialitet*, *naturlig övervakning*, *åtkomstkontroll*, *målhärdning*, *underhåll* och *aktivitetsstöd*. Territorialitet handlar om att platser som är tydligt avgränsade skapar en känsla av omsorg och ägandeskap. Således genereras en ökad vilja till att vilja försvara och värna om platser från att utsättas för brott. Genom detta signaleras till potentiella förövare att inte göra intrång och att brott som begås kommer registreras (Atlas et al, 2013). Genom territorialitet förstärks människors vilja att övervaka platsen. För att åstadkomma en naturlig övervakning behöver den byggda miljön vara utformad på ett sätt som gör att det finns en god överblickbarhet. Till exempel premieras att placera fönster i strategiska lägen och att etablera siktlinjer samt att införa god belysning (Atlas et al, 2013).

Åtkomstkontroll har nära koppling till territorialitet genom vikten att skapa tydliga gränser mellan privata och offentliga miljöer. Skillnaden är att åtkomstkontroll betonar begränsandet och tydliggörandet av antalet entréer till ett område för att reducera möjliga flyktvägar. Det gör

det lättare att uppmärksamma främlingar och få uppsikt över vilka som får vara där. Risken att bli igenkänd som brottsling är sålunda större, och benägenheten att begå brott minskas (Altas et al, 2013). Vidare är målhårdning är förutsättning för att integrera åtkomstkontroll i ett område. Sådana kan exempelvis vara säkerhetssystem, lås, inbrottssäkra dörrar och staket (Bogacka, 2020; Brå, 2023). Målhårdning är den mest kontroversiella av kategorierna eftersom en överdriven användning kan resultera i utveckling av en 'fästningsmentalitet'. Detta tar sig i uttryck genom att medborgare söker skydd bakom privata fysiska barriärer, vilket gated communities är ett möjligt uttryck för (Cozens & Love, 2015).

Kategorin underhåll behandlar vikten av att främja en positiv bild av den byggda miljön genom att regelbundet sköta om och förvalta platsen. I praktiken innebär detta att platsen ska både fungera och vara estetiskt tilltalande, eftersom det signalerar en positiv signal till människor som använder platsen. Det har även en positiv effekt på människors rädsla för brott, då den fysiska miljöns skick har en betydande inverkan på känslan av trygghet och säkerhet (Cozens & Love, 2015). Exempel på åtgärder är att reparera trasig belysning, sönderslagna fönster samt att avlägsna skräp (Brå, 2023). Förutom vikten av underhåll, kan aktivitetsstöd bidra till främjandet av säkerhet och förebyggande av brott genom att uppmuntra till användning av platsen för positiva aktiviteter. Exempel på detta är att inkludera platser för lek och andra typer av mötesplatser. Dessutom är det till fördel att placera bankomater, busshållplatser samt taxistationer på strategiska platser där man vill främja ökad aktivitet och rörelse av människor (Brå, 2023). Konkret kan en aktivitet som att ta ut pengar i en bankomat, som kan vara riskfylld, strategiskt placeras på en plats som ses som trygg, det vill säga där det finns stort flöde av människor samt god möjlighet till övervakning (Cozens & Love, 2015).

4.2 Sammanfattning

Sammanfattningsvis kan de tre sfärerna användas för att förstå hur de tillsammans påverkar stadsplanering och idéskapande, genom att belysa att vardera sfären är sammankopplad samt hur de påverkar varandra. Det har påvisats i detta kapitel att rädslan för brott, trygghetsfrågor som politisk agenda samt försvarbara rum är införlivade i dessa sfärer ur kontexten av drivkraften att skapa tryggare livsmiljöer. Det teoretiska ramverket kan därför användas för att belysa hur trender, såsom gated communities, kan ha uppstått och vad som kännetecknar utvecklingen samt vad som påverkat den.

5. Metodologi

Som tidigare beskrivs i bakgrundkapitlet i avsnitt 2.3 är forskningsstrategin kännetecknad av en fallstudie, och besitter en kvalitativ karaktär. Fallstudier tenderar vara användbara när en studie söker svar på varför eller hur ett visst fenomen har uppstått (Yin, 2009). Då denna studie fokuserar på att undersöka drivkrafterna och olika aktörers perspektiv på gated communities för att förklara varför denna boendeform har initierats i kommunen, är en fallstudie lämplig för att uppnå uppsatsens mål. Med grund i studiens metodologiska conceptualisering tar denna forskning sålunda avstamp i en socialkonstruktivistisk utgångspunkt. Konstruktivistisk forskning undersöker aktörers syn på fenomen genom ett erkännande av att människor skapar och förstår verkligheten genom sociala interaktioner. Forskarens intention är därför att förstå och tolka meningarna som andra har kring sin omvärld (Creswell & Creswell, 2023: 9–10). Likväl, i denna uppsats tar jag avstamp i att de underliggande motiven och drivkrafterna bakom gated communities som undersökts i Staffanstorp är konstruerade genom subjektiva betydelser som i sin tur skapats genom sociala interaktioner.

5.1 Metod

I följande kapitel redogörs vilka datainsamlings- och analysmetoder som har använts för att svara på studiens frågeställningar. I studien används tre metoder: intervju, dokumentanalys, och enkätstudie. Dessa tre metoder har valts eftersom studien ämnar undersöka bakomliggande drivkrafter, vilket gör att olika infallsvinklar är viktigt att undersöka. I detta kapitel kommer vardera metodens för- och nackdelar att diskuteras i relation till hur de har använts för att besvara studiens frågeställningar. I kapitlets avslutande del kommer även en diskussion föras kring etiska avväganden som har tillämpats i datainsamlingen.

5.1.1 Triangulering

Respektive valda metoder i denna studie är tänkt att komplettera varandra i att erhålla drivkrafterna bakom att implementera gated communities i stadsplaneringen i Staffanstorps kommun. Att kombinera flera metoder för ett mer heltäckande resultat beskrivs som *triangulering*. Trianguleringens fundament är att använda olika metoder för att kunna betrakta

saker från mer än ett perspektiv för att få en ökad förståelse för fenomenet man undersöker (Denscombe, 2010: 346). Resultaten från intervjuerna har därför kontrasteras med resultaten från dokumentanalys för att skapa ett mer validerat resultat gällande kring varför idéen om gated communities har initierats i kommunen. Samtidigt, på grund av uppsatsens begränsade tidsram, kan vissa aspekter av varje metod riskera att exkluderas från undersökningen för att tillåta användningen av fler metoder. Det ställer också ett krav på mångsidighet från forskarens sida att besitta kompetens i användning av de olika metoderna (Denscombe, 2010: 349). Då studien endast undersöker ett fall (Staffanstorp) är arbetsbördan inte lika stor som vid en flerfallsstudie, vilket gör att studien anses gynnas snarare än missgynnas av att använda flera metoder.

5.1.2 Intervju

I syfte att förstå kommunens drivkrafter bakom implementeringen av gated communities i stadsplaneringen har tre intervjuer med representanter från kommunen genomförts: en politiker i kommunens politiska majoritet från Moderaterna, en politiker i oppositionen från Socialdemokraterna samt en tjänsteperson på stadsbyggnadskontoret som har god kännedom om kommunens övergripande stadsutveckling. Valet att intervjua både representanter från politiken och en från kommunens stadsbyggnadskontor gjordes eftersom de ger en bredare bild av hur kommunen som förvaltning ser på gated communities och ifall drivkrafterna inom kommunen överensstämmer eller skiljer sig åt. I uppsatsen kommer intervjupersonerna att benämnas efter "tjänsteperson på stadsbyggnadskontoret" samt "politikern (S)", "politiker (M)".

De tre intervjuerna genomfördes som semistrukturerade med 9 respektive 13 förutbestämda frågor (se bilaga 1 & 2 för fullständig intervjuguide). Målsättningen med intervjuerna var att hålla de tillräckligt öppna för att intervjupersonerna skulle känna sig fria att ta upp det de önskade (Bryman, 2018: 561). Att varje fråga därför skulle bli besvarad eller att det skulle ske i en viss ordning var inte av största vikt. Intervjuerna tog ca 30 minuter var att genomföra. Intervjun med tjänstepersonen från stadsbyggnadskontoret genomfördes digitalt, medan intervjuerna med kommunpolitikerna genomfördes på plats i rådhuset i Staffanstorp. En nackdel med att genomföra digitala möten är att det finns en risk för att vissa visuella detaljer som kroppsspråk kan gås miste om. Detta kan ses som en viss begränsning eftersom det kan vara värdefullt för intervjuaren att få en djupare förståelse för intervjupersonens tankar

(Denscombe, 2010: 190–191). Samtidigt, anpassades intervjutillfället efter intervjupersonens tillgänglighet, och medförde att en digital intervju genomfördes.

Semistrukturerade intervjuer skiljer sig gentemot strukturerade intervjuer genom att tillåta intervjuaren att vara mer flexibel (Denscombe, 2010: 175). Intervjuerna genomfördes med ett antal förberedda frågor grupperat efter teman. Framför allt tillåter semistrukturerade intervjuer den intervjuade att utveckla idéer under intervjuens gång, och därmed prata friare kring ämnet som diskuteras (Denscombe, 2010: 175). Eftersom intervjuerna har använts för att besvara frågeställningarna kring drivkrafter och faktorer, var det till fördel att leda intervjun till att låta den intervjuade prata fritt och öppet för att få en förståelse för drivkrafterna bakom idén om att initiera gated communities.

Intervjuer är en bra metod för att samla in datamaterial som berör fenomen och företeelser som är komplexa i sin natur. Intervju som metod tillhandahåller extrahering av människors inre känslor, åsikter och upplevelser relaterade till ämnet som undersöks (Denscombe, 2010: 173–174). I relation till denna uppsats är det därför av relevans, eftersom åsikter och upplevelser kring drivkrafterna av gated communities på kommunal nivå undersöks. Vidare är det även till fördel eftersom intervjuer erbjuder flexibilitet för intervjuaren. Justeringar av frågeområdena kan genomföras under själva tiden för intervjun. Således möjliggörs det för ett mer träffsäkert material ifall intervjun är på väg åt ett håll som inte är relevant för studiens uppställda frågeställningar. Samtidigt är det viktigt att vara medveten om att data insamlade från intervjuer är kontextualiserad, vilket gör att objektivitet utifrån de erhållna resultaten kan vara svårt att uppnå (Denscombe, 2010: 192–193). Trots detta, anses intervjuerna kunna ge en uppfattning om kommunens synsätt, och genom triangulering skapas en mer heltäckande bild.

Efter att intervjuerna var genomförda transkriberades innehållet och kodades induktivt efter teman som identifierades relaterat till drivkrafter bakom att initiera idén om gated communities. De teman som identifierades var: trygghet & säkerhet och gemenskap. Resonemang och citat från intervjuerna extraherades således och kodades till respektive tema. Vidare, användes sedan dessa teman för att koda det empiriska materialet från dokumentanalysen som kommer fördjupas i nästa avsnitt 5.1.3.

5.1.3 Dokumentanalys

I kompletterande syfte till intervjuerna med de kommunanställda har fyra dokument från Staffanstorps kommun analyserats; *Staffanstorps kommuns översiktsplan* (2022) samt *Handboken för gated communities i stadsplaneringen* (2022a). Utöver dessa planeringsdokument har även två politiska dokument från kommunen analyserats: *Riktlinjer för trygghets- och säkerhetsarbetet i Staffanstorps kommun* (2023b) samt *Beslut om direktiv gällande ett tryggare Staffanstorp* (2020). Urvalet av dokument baseras på de som innefattade nyckelorden "gated communities", "trygghet", "säkerhet" samt "gemenskap" eftersom detta var begrepp som framkom under intervjuerna. Gällande nyckelorden har det inte varit viktigt att veta hur många gånger ett nyckelord används, utan i vilka kontext orden har nämnts.

För att extrahera information från dokumenten har en innehållsanalys (*content analysis*) tillämpats. Innehållsanalys är en användbar metod för att identifiera viktiga begrepp och formuleringar. Den är också till fördel för att förstå vilka värden som förmedlas inom ett visst sammanhang. Samtidigt kan det vara svårt genom enbart en innehållsanalys att få en förståelse för textens underförstådda meningar och betydelser (Denscombe, 2010: 281–283), därav ytterligare en anledning till att triangulering har använts. Fortsatt, är de valda dokumenten inhämtade från Staffanstorps kommuns webbplats vilket styrker trovärdigheten och att de är autentiska (Denscombe, 2010: 217). Samtidigt är det viktigt att vara medveten om att dokumenten som analyseras är sekundärdata. Att använda sekundärdata innebär att man förlitar sig på en källa som har blivit producerad för andra ändamål än denna specifika studie (ibid: 233). Eftersom som detta är en fallstudie, anses sekundärdata från det specifika fallet (Staffanstorp) vara relevant, då information från annat håll inte kunnat besvara studiens frågeställningar. Efter genomgång av dokumenten kodades de efter de två teman på huvudsakliga drivkrafter som identifierades under intervjuerna (trygghet & säkerhet och gemenskap). Innehållsanalysen utgick således från dessa teman för att få en djupare förståelse kring vad dessa betyder och står för, se bilaga 4 för kodningsschema.

5.1.4 Enkätstudie

Som ett komplement till intervjuerna med de kommunanställda användes en enkätstudie i form av ett frågeformulär för att samla in datamaterial kring hur invånarna i Staffanstorp ställer sig till utvecklandet av gated communities i kommunen. Frågeformulär kompletterar och fördjupar

således förståelsen för drivkrafterna och uppkomsten av idén kring att planera för gated communities, eftersom denna ingriper studiens andra frågeställning med invånarperspektivet på fenomenet. Formuläret bestod av totalt tio frågor där sju av dessa bestod av flervalternativfrågor och tre öppna svarsfrågor (se bilaga 3). Valet av majoriteten flervalsfrågor och endast tio frågor motiveras genom att hålla svarsbördan låg för respondenterna. Genom en låg svarsbörda genererar högre svarsfrekvens och fullständiga svar då det kräver låg ansträngning och begränsat med tid (Denscombe, 2010). Genom att hålla svarsbördan låg var frågorna tillräckliga för studiens orientering och för att besvara frågeställningen kring invånarnas åsikter.

Avgränsningen för det utskickade frågeformuläret är gjort på endast boende i Staffanstorps kommun, eftersom studien i sin helhet är avgränsad till denna i egenskap av fallstudie. För att nå ut till invånarna publicerades frågeformuläret i Facebookgruppen *Vi i Staffanstorp* med 6800 medlemmar, och var öppen för respondenterna i gruppen i 1 vecka. Sammantaget besvarade 67 personer frågeformuläret. Varken data om kön eller ålder samlades in, eftersom detta inte var av vikt för studiens syfte (studien ämnar inte undersöka skillnader mellan olika befolkningsgrupper). 67 svar av 6800 tillfrågade kan anses som en relativt låg svarsfrekvens, vilket ska tas i beaktande vid slutsatser i denna studie. Svaren ska således betraktas som en indikation på vad medborgarna i Staffanstorp tycker kring gated communities. En begränsning med att endast publicera frågeformuläret på en digital plattform är att alla medborgare inte använder digitala plattformar och får på så vis inte sin röst hörd. En åtgärd för detta hade kunnat vara att distribuera QR-koder runt om i kommunen samt att dela ut pappersenkäter. Anledningen till att detta inte genomfördes var på grund av att det är mer tidskrävande (Denscombe, 2010: 16–17). Dessutom, gällande fysiska pappersenkäter, kan frågor som rör upplevd trygghet uppfattas som känsliga, vilket kan leda till att respondenter föredrar att besvara formuläret i en privat lugn miljö.

Ytterligare en begränsning med frågeformuläret är att det kan vara svårt att fånga komplexiteten i trygghetsbegreppet. Trygghet är ett begrepp som betyder olika för olika människor, vilket gör att det tolkas olika av respondenterna. Trygghet blir således ett svårt begrepp att definiera och mäta (Pleysier & Cops, 2016). Samtidigt utgjorde trygghetsfrågor endast en liten del av enkäten, och för att underlätta för respondenterna tillhandagavs flervalsalternativ samt ett svar för “annat” där respondenten kunde välja fylla i valfritt svar.

Frågorna som bestod av flervalsoalternativ visualiserades med hjälp av diagram för att generera statistik på åsikterna som har förmedlats av respondenterna. De öppna svarsfrågorna delades upp och kodades genom att induktivt identifiera teman. Varje fråga identifierade fyra teman, se figur 1 för ett exempel, för fullständiga tabeller se i bilagor 5 & 6.

Tema	Citat
Ökad trygghet och säkerhet	<p>“För barnens trygghet”</p> <p>“Säkerhet mot inbrott”</p> <p>“Undkomma de hitflyttade kriminella”</p>
Likasinnade	<p>“Förmodligen likasinnade grannar”</p> <p>“Folk bor där av samma anledning som jag, dvs trygghet”</p> <p>“Tror [...] att man tar mer hand om varandra”</p> <p>“Tryggare, renare och öka gemenskapen”</p> <p>“Lugnt, trivsamt och tryggt”</p> <p>“Leva ostört och ifred”</p>

Figur 1. Exempel över tabell på de öppna svarsfrågorna från frågeformuläret.
Källa: Gellström, 2024.

5.2 Etiska överväganden

För att säkerställa etisk hantering av data och skydda deltagarnas integritet har flera åtgärder vidtagits. Samtycke för inspelning av intervjuer har inhämtats från alla deltagare, och tydlig information har förmedlats om inspelningens syfte och användning. För att säkerställa anonymitet har inga namn inkluderats på intervjupersonerna, eftersom det inte anses viktigt då intervjupersonerna ska representera kommunen i stort och inte sig själva. Inspelade ljudfiler har vidare omedelbart efter transkribering raderats för att förhindra obehörig åtkomst till känslig information. För att ytterligare skydda deltagarnas integritet har återkoppling för referat och citat skickats till intervjupersonerna för godkännande innan publicering.

Deltagarna informerades även vid starten av intervjun om att deras uppgifter skulle hanteras konfidentiellt för att skapa en trygg och öppen intervju. Ytterligare en parameter som är viktigt att lyfta i den etiska diskussionen är författarens egen roll. Studien tar avstamp i en diskrepans mellan forskning och praktik, vilket gör att författaren innan bearbetningen av det empiriska materialet var insatt i forskningsdiskursen. Eftersom det visade sig att forskningen ställer sig

kritisk till utvecklingen av gated communities, vore det naivt att uttrycka att utformningen av metoderna inte blivit påverkad av denna bild. En risk fanns därför i missrepresentation. Samtidigt som det är svårt att helt eliminera denna risk, var detta någonting som författaren i ett tidigt stadié identifierade som en utmaning, och hade i åtanke vid utformandet av intervjuguide, frågeformulär och tolkning av dokument. Till exempel representerades båda sidor av det politiska spektrumet för att presentera en mer heltäckande bild.

6. Resultat och analys

I följande kapitel kommer resultaten från det insamlade empiriska materialet att redovisas och analyseras. Kapitlet är strukturerat utifrån identifierade teman i det empiriska materialet snarare än det teoretiska ramverket, med anledning av den nära sammanvävningen mellan de olika sfärerna, liksom studies induktiva karaktär. Det teoretiska ramverket kommer att användas för att sätta resultaten i ett sammanhang och skapa en förståelse för hur idébildningar påverkar varandra. Denna strategi möjliggör en parallell diskussion som belyser hur de olika sfärerna påverkar varandra. De identifierade övergripande temana som kommer att presenteras är följande: *Öka trygghet och säkerhet* samt *Gemenskap*. Först kommer resultat att presenteras för att sedan analyseras i direkt anslutning. Intervjuerna benämns som: *intervju 1 tjänsteperson stadsbyggnadskontoret*, *intervju 2 politiker (M)* samt *intervju 3 politiker (S)*.

6.1 Öka trygghet och säkerhet

Det övergripande motivet och drivkraften som ligger till grund för valet av att utreda implementering av gated communities i Staffanstorp är att öka tryggheten och säkerheten i kommunen. Tjänstepersonen på stadsbyggnadskontoret beskriver att trygghets- och säkerhetsfrågor blivit mer angeläget än andra frågor inom det politiska styret i kommunen. Att dessa frågor fått en betydande aktualitet menar hen härstammar från en bredare samhällsutveckling som handlar om hur vi ser på varandra idag: “man litar inte på varandra längre, och det finns ett visst fog för [det,] vi har ju ett tilltagande grovt våld [i Sverige]” (Intervju 1).

Fortsatt, beskriver politikern (M) att kommunen genom planerna på gated communities ämnar att arbeta proaktivt med trygghetsfrågor: "... även om vår kommun är trygg så lever vi i en ganska otrygg värld runt omkring oss". Likt tjänstepersonen på stadsbyggnadskontoret, nämner politikern (M) den övergripande samhällsutvecklingen genom att beskriva att proaktivt arbete är ett svar på samhällsutvecklingen i stort: "... det går ju att läsa i media, det är nästan sprängdåd varje dag, det är skjutningar och så vidare i hela vårt land" (Intervju 2).

Politikern (S) från oppositionen beskriver att hen ställer sig kritisk till utvecklingen av gated communities i Staffanstorps kommun, eftersom det inte sker fler brott i Staffanstorps kommun nu än vad det gjorde på 1980-talet. Vidare, i likhet med nämnda beskrivningar kring media, poängteras det att sociala medier har en roll i utvecklingen: "... varje sak uppmärksammas mycket större än vad det till exempel gjorde på 80-talet" (Intervju 3). Liknande beskrivningar återfinns i *Beslut om direktiv gällande ett tryggare Staffanstorps kommun* som är kommunstyrelsens beslut för trygghetsdirektivet. Det poängteras att staten har omfattande problem med att skydda landets medborgare, och att "... tryggheten i Sverige [har] gått i motsatt riktning. Staten har stora svårigheter att skydda landets medborgare. Det så kallade samhällskontraktet mellan stat och medborgare är inte längre vad det [har] varit." (Staffanstorps kommun, 2020: 2).

Ovan beskrivningar från empirin behandlande att tryggheten i Sverige har gått åt fel håll synliggör hur den kollektiva värderingen och upplevelsen av rädslan för brott i den personliga sfären har genomsyrat kommunens arbete med trygghetsfrågor (O'Brian & Sygna, 2013). Rädslan för brott i den personliga sfären uppstår således på den sociala makronivån, som ett uttryck för hur det idag finns en allmän diffus ångest av nuvarande samhällsutveckling (Ceccato, 2012). Detta kan ses som en följd av ökad brottslighet och kriminalitet som har en påverkan på rädsla. Resultatet visar även att media har en framträdande roll i att driva på rädslan för brott (Chadee & Chadee, 2016), och att den personliga sfären därav är direkt sammanvävd med den politiska.

Att kommunen vill arbeta proaktivt med trygghetsfrågor och att gated communities kan vara en sådan strategi, tyder på att den politiska sfären även påverkar den personliga sfären. Resultat från enkätstudien ger också en viss indikation att initiativet övervägande kommer från kommunens håll och inte från medborgarna, även om en stor andel faktiskt ställer sig positiva till förslaget. Genom att signalera till invånare i Staffanstorps kommun att kommunen arbetar med

trygghetsfrämjande arbete kan förtroendet för styret i kommunen öka (Brorström, 2015). Då den politiska sfären utgör ett gränssnitt där problem och lösningar identifieras (O'Brian & Sygna, 2013), kan gated communities vara ett fysiskt och materiellt uttryck för en lösning på rädslan för samhällsutvecklingen, som möjliggörs i den praktiska sfären. En fördjupad diskussion kommer föras härnäst.

6.1.1 Hemkänsla, anknytning och kontroll i den byggda miljön

Tjänstepersonen på stadsbyggnadskontoret beskriver att politiken var väldigt involverad i de initiala planeringsdiskussionerna kring gated communities och att då "... föddes tanken att väva ihop trygghet och fysisk planering" (Intervju 1). Utifrån dokumentanalysen, i kommunens gällande översiktsplan (2022b), relateras diskussionerna kring gated communities till ytterligare en dimension av begreppet trygghet, nämligen begreppet *hemkänsla*. Översiktsplanen uttrycker att kommunen vill arbeta för att förstärka känslan av att känna sig hemma och höra till (Staffanstorps kommun, 2022a). Vidare nämns även begreppet *anknytning* som en viktig del i trygghetsarbetet. Anknytning likställs vid en positiv känsla av samhället man tillhör. Kommunen statuerar att det är viktigt att upprätthålla denna känsla för sina medborgare för att få dem att fortsätta vara en del av kommunen samt för att locka utflyttande invånare att återvända till kommunen (Staffanstorps kommun, 2022b: 26).

I översiktsplanen (2022b) presenteras ytterligare ett begrepp som relaterar till kommunens arbete med att bli ett robust och attraktivt samhälle, nämligen *kontroll*. Det beskrivs att en viktig faktor för människors känsla av trygghet är att inneha kontroll och inflytande över sin egen livssituation och vardag. En plats menas upplevas mer trygg ifall "...människor har en överblick dvs. möjlighet att se och förutse situationer, liksom möjligheter att välja alternativa vägar." (Staffanstorps kommun, 2022b: 26). Som exempel lyfts att långa fasader utan entréer kan upplevas mer otrygga än bebyggelse som har portar mot gatan och har verksamheter. I intervjun med tjänstepersonen på stadsbyggnadskontoret framkom det att denna otrygghet uppkommer när man inte kan undvika möten med oönskade personer (Intervju 1). I den byggda miljön beskrivs även belysning och kameraövervakning vara strategier för att främja känslan av trygghet (Staffanstorps kommun, 2022b).

Liknande tankar framfördes i intervjun med tjänstepersonen på stadsbyggnadskontoret. Visionen är att gated communities ska kännetecknas som: "... mjuka åtgärder, att man ska kunna känna trygghet i sitt grannskap", dessa mjuka åtgärder beskrivs som att man ska vara medveten om att man blir sedd när man kommer in i ett område, att digital övervakning kan vara ett sätt att skapa igenkänning både gällande fordon och ansikten. Att känna igen sin medborgare, och människor som rör sig i området, beskrivs som någonting som upplevs allt viktigare för människor (Intervju 1).

Uttrycket att väva ihop trygghet med byggd miljö tyder på att den politiska sfären återigen har påverkat den praktiska sfären genom att mobilisera tankarna om säkerhet och trygghet i byggd miljö (Lees & Warwick, 2022). Genom begreppen *hemkänsla*, *anknytning* och *kontroll* belyses flera av principerna i konceptet CPTED (brottsprevention genom den byggda miljön). I beskrivningarna kring att vilja erbjuda invånarna känslan av anknytning har kopplingar till principen om *territorialitet*. Genom att skapa fysiskt avgränsade områden med tydliga gränser för privat och allmänt, vilket kännetecknas av gated communities (Blake & Snyder, 1997), främjas en känsla hos individen att värna om platsen, att knyta an till den, och att känna en vilja att försvara sitt hem (Atlas et al, 2013). Detta beskrivs i översiktsplanen vara viktigt för att få människor att återvända till Staffanstorps vid eventuell flytt (Staffanstorps kommun, 2022b).

Beskrivningarna om att ha kontroll som invånare över sitt kvarter har också kopplingar till CPTED-principerna. Principen om *naturlig övervakning*, som belyser vikten av att ha en god överblickbarhet i den byggda miljön för att skapa trygghet (Atlas et al, 2013) syns tydligt i citatet om att erhålla en möjlighet att kunna förutse situationer och vad som händer runt omkring i sitt område. Genom att i citatet även beskriva möjligheten att använda alternativa vägar, kopplas även principen om *åtkomstkontroll* in som betonar vikten av tydliggörandet av antal entréer för att reducera möjliga flyktvägar. Att ha alternativa vägar att förflytta sig på betonar det som åtkomstkontrollprincipen framhäver genom vikten av att ha översyn över personer som rör sig i närområdet och att vara uppmärksam på främlingar (Atlas et al, 2013).

Politikern (S) från oppositionen förmedlar en annan bild, där en oro beskrivs över att den byggda miljöns inbyggda trygghetsåtgärder kan få en motsatt effekt på omgivningen:

Jag skulle snarare säga att det skapar en osäkerhet, i och med att man har dessa

system, det signalerar att här är det osäkert [...], att man tänker att här skyddar man sig, här kan det vara lite osäkrare [än på andra platser] (Intervju 3).

Oron som förmedlas i citatet har nära kopplingar till den oron som principen *målhårdning* presenterar, nämligen att en överdriven användning av säkerhetssystem, staket och lås kan resultera i en 'fästningsmentalitet'. Denna mentalitet tar sig fysiska uttryck i privata fysiska barriärer (Cozens & Love, 2015), och kan leda till flertalet av de parametrar som tidigare forskning i denna uppsats presenterar. I citatet belyses framför allt att den målhårdning som riskerar att bidra till en fästningsmentalitet kan ge *sken* av att platsen är osäker, och att rädslan för att bli utsatt för brott därför kan öka.

6.1.2 Synen på bostadsbyggande och trygghet

I dokumentet *Riktlinjer för trygghets- och säkerhetsarbetet i Staffanstorps kommun (2023)* beskrivs det att Staffanstorp fortsatt ska befästa sin roll som en av Sveriges mest trygga och säkra kommuner för att öka attraktionskraften och skapa bättre förutsättningar för företag och invånare att etableras sig och bo i kommunen (Staffanstorps kommun, 2023b). I intervjun med politikern (M) ställdes frågan kring vilka övergripande mål och visioner kommunen arbetar med kopplat till bostadsbyggande. Politikern (M) belyser vikten av att skapa attraktiva bostäder för alla grupper av invånare, och att det är viktigt att värna om människans frihet. Friheten uttrycks ligga i att erbjuda bostadsområden som känns trygga och att det finns ett behov hos framför allt barnfamiljer, där man vill känna sig trygg i att låta sina barn springa fritt och leka. Kopplat till bostadsbyggande i synnerhet, och stadsplaneringen i allmänhet, poängterar politikern (M) trygghetsdirektivet genom detaljplanearbete som ett viktigt inslag i översiktsplaneringen:

Hur kan vi göra det mindre otryggt? Folk vill kanske inte ha mörka tunnlar eller buskage där man kan gömma sig. På så vis ingrips trygghetsfrågorna i stadsplaneringen redan i ett tidigt stadie i planeringen, utifrån trygghetsdirektivet (Intervju 2).

Politikern (M) fortsätter vidare att poängtera att karaktärsdragen ur synvinkeln trygghet kring gated communities redan är någonting som vi ser idag i bostadsrättsform, och att det inte är något konstigt. Snarare menar hen att gated communities återspeglas fel i media: "... man målar upp det här som höga murar som i Brasilien, det är inte *det* det handlar om. Det får var sådant

kvartersboende avgöra själva vad för inhägnad man vill ha” (Intervju 2). På detta ställdes en följdfråga kring om det finns några farhågor från kommunens sida att lämna ifrån sig ansvar till byggherrarna kring bostadsområdets fysiska utformning. Som svar beskrivs det att man genom detaljplanering kan uppnå viss styrning vad man får lov att göra, men att: “... samtidigt, när det gäller kvarter, vill vi låta dem bestämma. Vill de asfaltera en viss yta, ha extra belysning, en extra kamera, ja det lägger vi oss inte i” (Intervju 2).

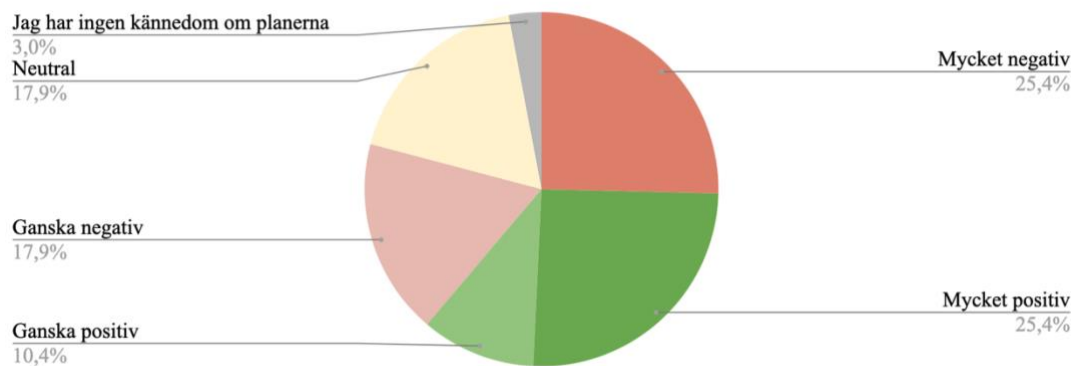
Det framgår av ovanstående stycke att den politiska sfären har en direkt påverkan på vad som ska ske i den praktiska sfären. Samtidigt är det i den praktiska sfären som de konkreta åtgärderna och tekniska lösningarna finns (O’Brian & Sygna, 2013), och i vilken utsträckning markägarna och byggaktörerna kommer att påverka de andra sfärerna beror på hur de väljer att utforma den fysiska miljön. I stycket framgår det att kommunen förespråkar en syn där dessa får ett ökat inflytande över utformningen av gated communities. Vidare visar politikerns uttalande om kommunens vilja i att inte lägga sig i beslut rörande detaljer, på en tilltro till privata aktörers förmåga att ta ansvar för sådana frågor (Koglin & Petterson, 2017). Detta kan ses som ett uttryck för tilltro till den privata sektorns kapacitet att förverkliga kommunens ideologi och värderingar kopplat till bostadsbyggande.

Politikern (S), som tillhör opposition, förmedlar en annan bild när hen beskriver hur kommunen bedriver en medveten politik i att framför allt bygga villor och bortprioritera hyresrätter: “... man bygger helst 4–5 miljoners villor så man säkerställer att man oftast får in välutbildade folk. Då blir det en viss befolkning som flyttar hit” (Intervju 3).

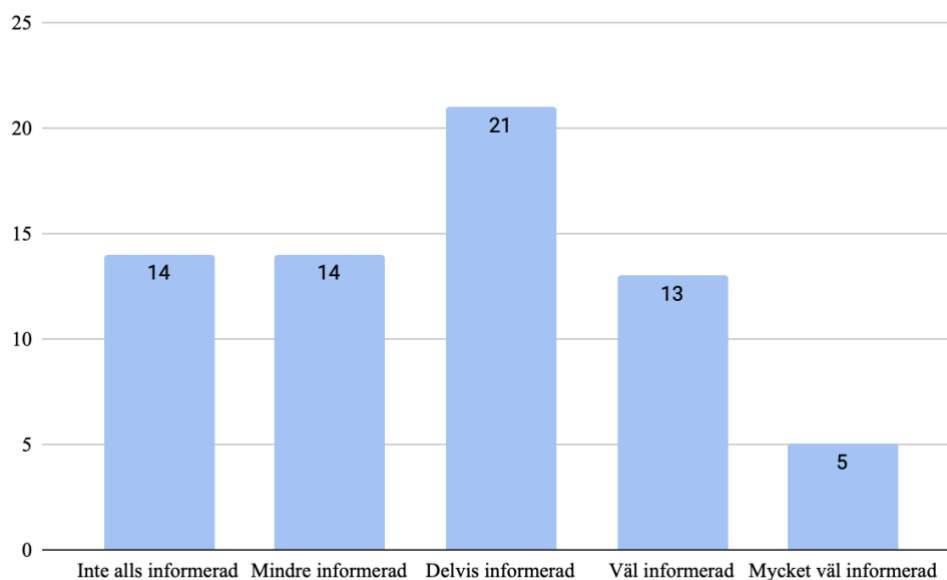
Ovanstående resonemang synliggör hur den politiska sfären har blivit påverkad av den personliga sfären i rädsla för brott. Detta kan tydliggöras genom att den mer kommunöverskridande rädslan för samhällsutvecklingen använts som ett sätt för den politiska sfären att måla upp en bild att det är mer otryggt än vad det faktiskt är i kommunen. Denna strategi kan tolkas syfta till att driva en dold agenda i att locka till sig nya skattebetalare och till att skapa ekonomisk vinning och lokal utveckling (Koglin & Petterson, 2017). Samtidigt som nya skattebetalare lockas, undviker man kostnader för underhåll som gated communities hade bidragit till som en privat angelägenhet (McKenzie, 2003). Den personliga sfären kan i sin tur bli ytterligare påverkad av den politiska sfärens agerande i att förespråka gated communities som en trygghetsskapande åtgärd för potentiella hot. Den politiska sfären kan genom detta

också bygga på tanken om immunisering, där de som lockas erbjuds ett löfte om en hantering av otrygghet (Brandén, 2023).

Vidare, tillfrågades invånarna genom frågeformuläret om deras generella åsikter kring kommunens planer på att implementera gated communities (se figur 2), samt hur väl informerade de känner sig (se figur 3). Det framkom att det råder en stor spridning i åsikterna. Av respondenterna svarade lika många att de tycker att den potentiella utvecklingen är mycket negativ och mycket positiv (se figur 2). Gällande hur väl invånarna känner sig informerade kring initiativet finns även här en spridning. Anmärkningsvärt är att alternativet “inte alls informerad” och “mycket väl informerad” skiljer sig avsevärt, där fler känner sig inte alls informerade (se figur 3).

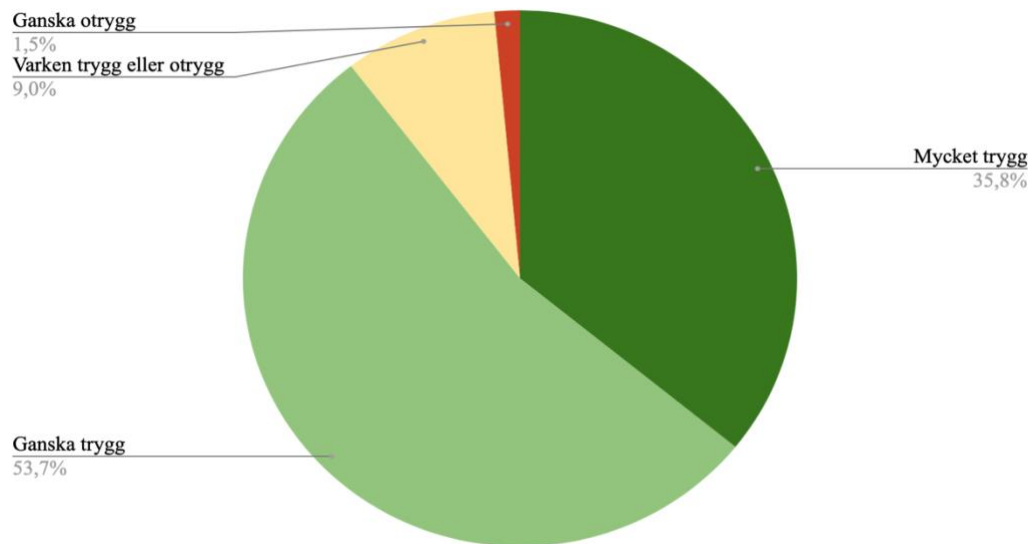

Figur 2. Diagram på frågan: Vad är din åsikt om kommunens planer på att bygga gated communities i Staffanstop?. Källa: Gellström, 2024.

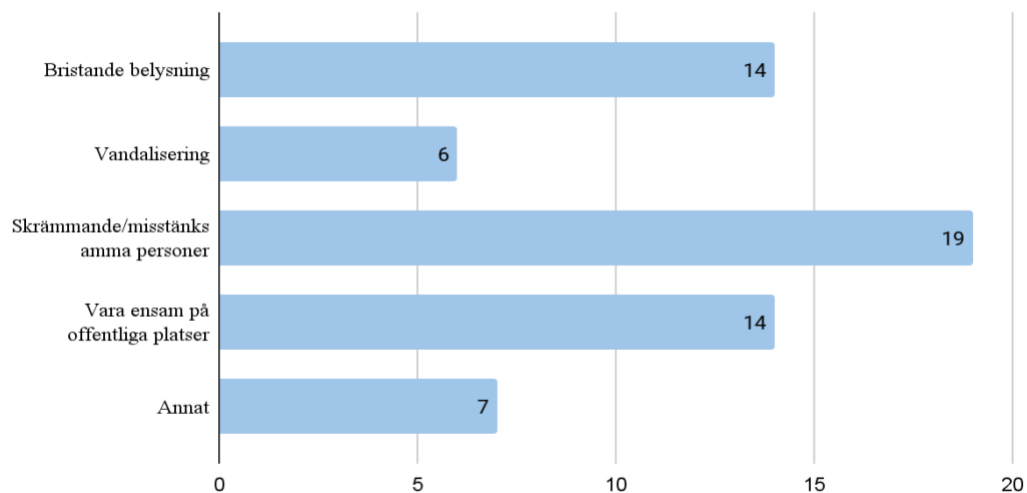
Figur 3. Diagram på frågan: Hur väl informerad känner du dig om kommunens planer på att bygga gated communities? X-axeln visar svarsalternativen och Y-axeln antal personer som fyllt i respektive svarsalternativ.
 Källa: Gellström, 2024.

Ovanstående resultat tyder på att initiativet kring gated communities framför allt härstammar från kommunens håll. Det bekräftar idén som presenterades i den politiska sfären, att gated communities i Staffanstorps kommun kan vara ett uttryck för att konstruera en bild av otrygghet som inte är förenlig med den faktiska tryggheten i kommunen (McKenzie, 2003). I resultatet från enkätstudien på frågan om man som invånare i kommunen känner sig trygg eller otrygg var det en majoritet som upplevde känna sig trygga, se figur 4. Att trygghet och säkerhet dessutom benämns i direkt relation till att skapa attraktionskraft, kan tolkas som att gated communities framför allt bygger på en politisk marknadsföringsstrategi för att attrahera nya invånare till kommunen (McKenzie, 2003).

Figur 4. Diagram på frågan: Upplever du att du känner dig trygg eller otrygg i din närmiljö? Det femte svarsalternativet “mycket otrygg” fyllde ingen av respondenterna i. Källa: Gellström, 2024.

Trots att majoriteten av respondenterna säger sig känna sig trygga fick invånarna även besvara en flervalsfråga på fyra uppställda faktorer, för att få en uppfattning om vilka parametrar som påverkar otryggheten. Svarsalternativet “annat” erbjöds även med svarstext ifall respondenten upplevde att inga av alternativen stämmer in. Övervägande är det skrämmande och misstänksamma personer som bidrar till otrygghet enligt invånarna (se figur 5). På svarsalternativet “annat” framkom även att dåligt underhåll, stölder, inbrott och den politiska utvecklingen med främlingsfientlighet var faktorer som påverkade otryggheten.

Figur 5. Diagram över frågan: Om du känner dig otrygg, vad får dig att känna det? Y-axeln visar flervalsalternativen medan x-axeln visar antal svar. Svarefrekvensen på denna fråga var 36 svar.
Källa: Gellström, 2024.

Att det övervägande är svarsalternativet “skrämmande/misstänksamma personer” som fått flest svar kan tolkas som att det trots allt finns en rädsla för andra människor i samhället, för olikhet (Ceccato, 2012). Eftersom frågan om upplevd trygghet (se figur 4) presenterade en låg andel otrygga, kan rädslan på grannskapsnivå anses vara låg, medan de två andra nivåerna; individnivå och social makronivå (Ceccato, 2012), kan anses vara högre eftersom flertalet av respondenterna valde att svara på frågan kring vilka faktorer som leder till otrygghet i Staffanstorp. Vidare kan denna situation möjligtvis förklaras av att Staffanstorp ligger i närheten av Malmö, vilket politikern (S) tidigare nämnde. När brottsnivåerna eller medieuppmärksamheten ökar i angränsande områden, kan rädslan också spridas till Staffanstorp och påverka människors uppfattningar om sina medmänniskor (Low, 2003). Det kan även vara ett uttryck för hur människor idag upplever ett misslyckande av brottsbekämpandet, och kräver nya angreppssätt för att bekämpa brottslighet och kriminalitet (Listerborn, 2002).

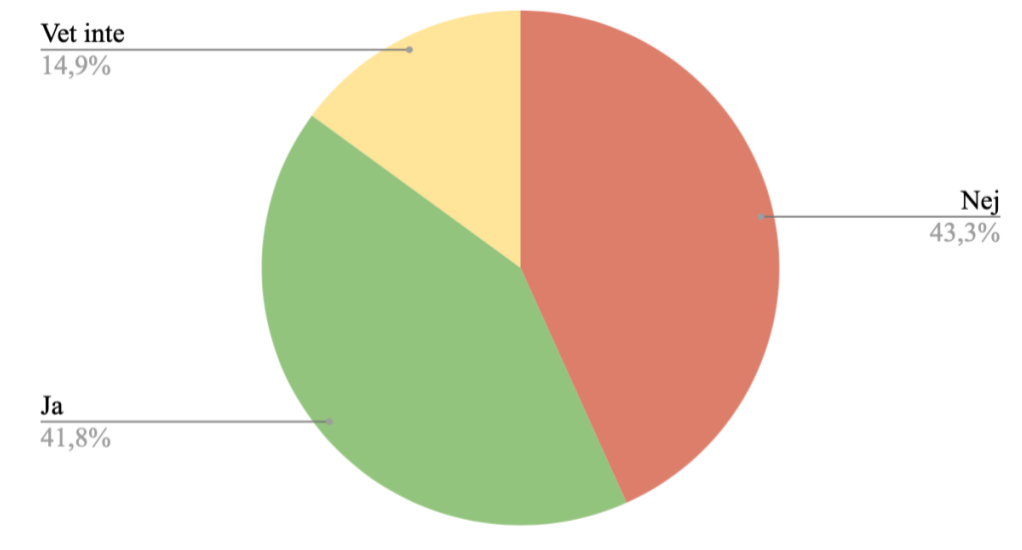
6.2 Gemenskap

Utöver aspekten av att säkerhet och trygghet är viktiga motiv och drivkrafter till att implementera gated communities, uppkom det även under intervjuerna att gemenskap är en viktig faktor. Politikern (M) förmedlar att man hoppas kunna ge möjlighet till delning på ett bättre sätt inom dessa bostadsområden. Det poängteras att det inte finns någon tydlig utformningstanke i nuläget, men att de framtida gated communities ska dela gemensamma ytor inom bostadsområdet. Exempel som lyfts är gemensam pool, lekplats och grillplats. Politikern (M) förmedlar att hen tror att detta kommer bidra till en starkare gemenskap, mer än i en bostadsförening eftersom det finns en tydligare bild av att man delar (Intervju 2). Tanken om gemenskap fördjupas i kommunens handbok för gated communities (2022a) där det beskrivs att det är viktigt att utforma de öppna ytorna inom bostadsområdet tillräckligt stora för att erbjuda fler *delningslösningar*. Det föreslås att utrymmena ska vara 1200–1500 m² för att tillåta flera olika aktiviteter, samt besitta en hög kvalitet. Mindre eller större gårdar än så: “...försvagar känslan av ägandeskap, tillhörighet och trygghet” (Staffanstorps kommun, 2022a: 5).

Vikten av att skapa gated communities för att öka gemenskapen i Staffanstorp genom att

integrera gemensamma ytor inom bostadsområdena kan förstås genom hur den politiska sfären har en påverkan på den praktiska sfären. CPTED-principen *aktivitetsstöd* understryker främjandet av säkerhet genom att uppmuntra människor till att använda platsen för positiva egenskaper (Brå, 2023). Att uppmuntra boendes inom gated communities till delningsmöjligheter i form av att tillsammans ha möjlighet att nyttja grillplats, pool och lekplats har tydliga kopplingar till principen av aktivitetsstöd. Att dessa delningsmöjligheter dessutom ska besitta en hög kvalitet tyder på att principen om *underhåll* också belyses i diskussionerna kring gated communities. Genom att göra en plats estetiskt tilltalande och i ett bra skick signaleras positiva signaler till människor som har en påverkan på upplevd trygghet (Cozens & Love, 2015). Detta belyser ytterligare hur kommunen genom gated communities för en tanke om att den byggda miljön skapar förutsättningar för trygghet och säkerhet.

Gemenskap var även en faktor som uppkom ur frågeformulärets följdfråga på ifall man som invånare hade kunnat tänka sig bo i ett gated community i Staffanstorps (se figur 6). I följdfrågan fick respondenterna möjligheten att beskriva *varför* de skulle kunna tänka sig bo i ett gated community. Beroende på vad respondenten svarade på frågan fanns två alternativ: “*Om ja, varför hade du kunnat tänka dig att bo i ett gated community?*” samt “*Om nej, varför hade du inte kunnat tänka dig att bo i ett gated community?*”. Utifrån de inkomna svaren på den förstnämnda identifierades fyra teman till anledningar, varav ett var *likasinnade*. För fullständig kodning se i bilagor, tabell 1 och 2. Det inkom exempelvis beskrivningar som “förmodligen likasinnade grannar”, “tryggare, renare och öka gemenskapen” samt “tror [...] att man tar mer hand om varandra”. Svaren tyder på att det även finns en del av invånarna som av anledning av gemenskap kan tänka sig bo i ett gated community. Detta kan återigen ses som ett uttryck för hur rädsla för brott i den personliga sfären har en påverkan på de resterande sfärerna. Att vikten av gemenskap är viktig genom att leva med likasinnade människor kan vara ett uttryck för rädsla för olikhet, för andra människor som på något vis är olik sig själv (Ceccato, 2012). Således tyder detta på att det finns en viss efterfrågan från medborgare och att dynamiken mellan sfärerna inte är linjär, utan att sfärernas påverkan på varandra är komplex (O’Brian & Sygna, 2013).

Figur 6. Diagram på frågan: Hade du kunnat tänka dig att bo i ett gated community i Staffanstorp?

Källa: Gellström, 2024.

Ett annat uttryck för gemenskap relaterat till planerna på att skapa gated communities är skrivelserna kring *säkerhetskultur* i dokumentet *Riktlinjer för trygghets- och säkerhetsarbetet i Staffanstorps kommun 2023* som syftar till att konkretisera kommunens säkerhetspolicy och ge vägledning i arbetet mot att skapa en mer säker och trygg kommun. Att skapa en säkerhetskultur är någonting som kännetecknas av att skapa gemensamma attityder, beteende, värderingar och kunskaper för att skapa säkerhet. Fortsatt poängteras det att säkerhet blir en viktig värdering och norm i det dagliga arbetet i verksamheten. Genom säkerhetskulturen ska alla förtroendevalda och personal i kommunen ta ett gemensamt ansvar för att värna och arbete med tryggheten och säkerhet för medborgarna (Staffanstorps kommun, 2023b). Liknande beskrivs i översiktsplanen (2022b), att privatpersoners delaktighet och engagemang är en viktig del i att skapa trygga och gynnsamma förutsättningar för ett bra samhälle. Det nämns att grannsamverkan är ett betydelsefullt element där medborgare tillsammans hjälps åt att minska kriminalitet och öka tryggheten i sina grannskap (Staffanstorps kommun, 2022b).

Ovan benämnda säkerhetskultur kan tolkas som en underliggande ideologi som finns etablerad inom kommunen, eftersom den ska genomsyra hela kommunen, från kommunal verksamhet till resten av samhället (Koglin & Petterson, 2017). Att privatpersoners delaktighet därmed uppmuntras som en del i säkerhetskulturen, kan tolkas som ett uttryck för att legitimera rädslan för brott som existerar i den personliga sfären. Att verka för att säkerhetskulturen är någonting som kommunen ska göra *tillsammans*, kan således vara ett uttryck för att kanalisera en

gemenskap genom trygghetsfrågor, och att skapa en konsensus kring vikten av att arbeta med dessa frågor från kommunalt håll (Broström, 2015). Säkerhetskulturen inom kommunen kan sålunda ses som en underliggande ideologi som sträcker sig från den kommunala verksamheten till samhället i stort i Staffanstorp. Genom att inkludera privatpersoners delaktighet kan den tolkas som ett sätt att berätta om den rädsla för brott som finns inom den personliga sfären. Att främja en gemenskap genom trygghetsfrågor på detta vis kan vara ett sätt att skapa konsensus kring vikten av att arbeta med dessa frågor från kommunalt håll, och således sammanföra samhället i säkerhetsfrågor.

6.3 Sammanfattning

Sammanfattningsvis kan två övergripande teman identifieras som drivkrafter; öka trygghet och säkerhet samt gemenskap. Gällande öka trygghet och säkerhet motiveras detta genom den allmänna upplevelsen av den tilltagande våldsutvecklingen i samhället. På grund av detta försöker kommunen att svara på den rådande samhällsutvecklingen genom att arbeta proaktivt och öka förtroendet för det politiska styret. Kring gemenskap framkommer det att kommunen vill främja delning och stärka gemenskap för invånare genom gated communities och på så vis skapa en bättre sammanhållning. Enkätstudien visar att invånarna har olika syn på gated communities, med en knapp övervägande del som tycker utvecklingen är negativ. Det visar sig också att en klar majoritet av invånarna känner sig trygga i kommunen samt att det finns en betydande del som inte har tillräcklig insikt i kommunens planer på att planera för gated communities. Trots att många upplever sig trygga, var det flertalet av respondenterna som valde att fylla i frågan kring faktorer som kan bidra till otrygghet, där de framträdande svaren var skrämmande personer och samhällsutvecklingen i stort. Svaren tyder på att det sålunda finns en allmän rädsla för brott, även om den inte är direkt kopplad till Staffanstorp som kommun. Resultatet från frågeformuläret tyder således på att initiativet kring gated communities framför allt härstammar från en politisk strategi, och att det finns tendenser till att boendeformen förespråkas som en marknadsföringsstrategi. Kapitlet har belyst en komplex sammanvävning mellan de olika sfärerna, där politiska beslut och strategier påverkar den byggda miljön och invånarnas upplevelser, och vice versa.

7. Diskussion

De två forskningsfrågorna som har besvarats i denna studie är “*Vilka är de huvudsakliga drivkrafterna och faktorerna bakom Staffanstorps kommuns planering av gated communities som boendeform?*” samt “*I vilket omfång finns det en överensstämmelse mellan drivkrafterna från kommunen och lokalsamhällets åsikter?*”. Utifrån resultaten som presenterats i föregående kapitel gällande drivkrafter är det framför allt trygghet och säkerhet samt gemenskap som är de mest framträdande drivkrafterna. Det har även visat sig att drivkrafterna är genomsyrade CPTED- principerna. Gällande den andra frågeställningen har studien resulterat i att det råder spridning i åsikterna bland invånarna, och att rädsla för att bli utsatt för brott är ett faktum som påverkar utvecklingen både från kommunalt håll och från invånarna. Det finns således inte en fullständig överenskommelse mellan kommunens drivkrafter och lokalsamhället. Majoriteten hade begränsad kännedom om planerna och en knapp majoritet visade sig vara negativt inställd till boendekonceptet, vilket inte helt överensstämmer med kommunens drivkrafter. Ur resultatet från de båda frågeställningarna identifierades två underliggande teman; *synen på främlingen* samt *en förändrad syn på trygghet*, som detta diskussionskapitel ämnar diskutera mer djupgående och ur en bredare synvinkel.

7.1 Synen på främlingen

Ur beskrivningarna kring att det finns en politisk tanke kring att skapa förutsättningar för invånare att skydda sig genom fysiska barriärer, uppstår tanken kring att synen på främlingen förknippas med otrygghet. Detta går att förstå utifrån att det finns ett nytt sätt att se på *främlingen* eller det *okända* idag, vilket både går att se i fallet Staffanstorp, men diskussionen kan även lyftas till en övergripande kontext. Att tänka på främlingen som exempelvis “*the unpredictable other*” (Greene, 2023) skiljer sig mot hur man förut såg på främlingen. Tanken förknippas med begreppet “aesthetics of security” som i tidigare forskning (Caldeira, 2000) beskrivits som ett sätt för människor att förmedla ett uttryck av säkerhet och status. Till skillnad från vad som diskuterats i forskning, visar denna studie att denna mekanism även kan komma från kommunalt håll. I stället för att signalera till sina grannar om social klasstillhörighet genom säkerhetsbetonade element i den byggda miljön, kan kommuner signalera till andra kommuner och människor att trygghet- och säkerhetsfrågor har ett viktigt fokus. Begreppet “aesthetics of

security” får således en ny betydelse på kommunal nivå, då ett individfokus ersätts av ett kollektivt fokus och ett skapande av ”vi-känsla” inom kommuner.

Under mitten av 1900-talet etablerades forskning som poängterade att främlingen och befolkade stadsrum var en *källa* till trygghet (Lees & Warwick, 2022). I ljuset av detta skapas trygghet av att det finns människor i omgivningen, oavsett om det är människor man känner eller inte. På så vis upprätthåller människor en social ordning genom att hjälpa varandra att ha ögonen öppna för odåd (Listerborn, 2002). Idag är synen på främlingen, till skillnad från mitten på 1900-talet, i stället en källa till rädsla och otrygghet samt som ett allmänt hot, och någonting som man måste skydda sig mot genom fysiska barriärer. Sålunda belyses ett tydligt fokus på individuell trygghet och säkerhet. Denna förskjutning syns även i våra stadsmiljöer där idealet förut var ljus, öppenhet och luft mellan byggnader. I dagens stadsplanering står detta mot ett annat ideal: “[l]uft, rymd och interaktion mellan människor står emot slutenhet.” (Guwallius, 2022: 224). Denna effekt som den förändrade synen på främlingen kan göra mot våra stadsbyggnadsideal är att skapa begränsade möjligheter till offentliga rum. Genom begränsningen av dessa rum finns en risk för, som tidigare forskning bekräftat, att kapitaltillgångar avgör vilka resurser man har tillgång till då gated communities tenderar att vara en dyr boendeform (Nicholas & Kubrin, 2018; Caldeira, 1996).

Samtidigt är skala och kontext viktiga faktorer att belysa. Forskningen som befast ovanstående idéer har haft utgångspunkt i andra länder som generellt sätt har högre nivåer av kriminalitet, våld och sociala klyftor. En direkt överföring av erfarenheter från dessa länder till en svensk kontext bör därför göras med viss försiktighet, eftersom samhällsstrukturerna skiljer sig åt. I fallet med Staffanstorp skulle införandet av ett gated community troligen inte ha en avgörande negativ påverkan på kommunen i sig. Men med tanke på att fenomenet börjar bli en trend inom svensk planering, blir det oroande när man ser tendenser till att fler städer och planeringsaktörer överväger att implementera gated communities i stadsplaneringen. Det är här problemet uppstår, inte bara på grund av de specifika konsekvenserna för en enskild kommun, utan på grund av de bredare samhällsutmaningarna och principfrågorna som är förknippade med denna utveckling ifall det sker med en större utbredning. I nästkommande avsnitt kommer frågorna om synen på trygghet att diskuteras med utgångspunkt från ovan diskussion kring synen på främlingen.

7.2 En förändrad syn på trygghet

Ovanstående diskussion kring en förskjutning i synen på främlingen i samtiden kan tyda på en förändrad syn på trygghet. Synen på trygghet blir således förknippat med tilliten till välfärdssystemet. Studien har belyst att trygghetsdebatten i det samhälle vi lever i idag är otroligt komplex, och att det finns ett behov att hitta strategier för att öka den upplevda otryggheten. Även fast gated communities enligt forskning betraktas som ett mycket kontroversiellt förslag på en sådan strategi, indikerar fenomenet en betydande desperation när det gäller att hantera samhällsutvecklingen kantad av en utbredd oro för brott. Detta tyder också på att det idag finns en otillräcklighet i att finna lösningar. Hur kan man hantera denna otillräcklighet utan att riskera att skapa sociala påfrestningar? Hur säkrar vi att alla i våra samhällen har tillgång och möjlighet till att känna sig trygga?

Drivkraften kring att man som kommun i Staffanstorp vill öka tryggheten och säkerheten genom byggd miljö är ett uttryck för en önskan att kunna skydda sig från *allt* som hotar. Detta tyder på en samhällsutveckling som föder tankar hos individer om att det inte finns möjlighet till att känna sig helt trygg i sitt samhälle. Att föra en önskan kring att kunna skydda sin befolkning från allt som hotar, blir således en naiv tanke eftersom att leva i ett samhälle till stor del innebär att leva omgiven av människor som man inte känner, kring främlingar, och att varje dag möta anonymitet (Listerborn, 2002). Livet handlar således inte om att i varje stund kunna skydda sig mot sådant som hotar, utan att någonstans infinna sig och lära sig hantera känslan. Men samtidigt, måste man inte ta hänsyn till människors oro och rädslor? För vad händer om vi inte gör det?

Trygghet anses idag på ett vis vara mer kopplat till individuell säkerhet än som en kollektiv känsla, vilket gör dessa frågor svåra att adressera utan att skapa påfrestningar. Samtidigt var gemenskap en viktig faktor som kommunen menar gated communities ska kunna förespråka. I tidigare forskning vittnas motsatsen, att gemenskap i ljuset av gated communities förstärker en homogenitet som riskerar inverka på stadens gemenskap i sin helhet (Low, 2003; Le Goix, 2005). Gemenskap blir både genom vittnen från praktiken och forskningen sammankopplat med tillit, eller kanske snarare *bristen* på tillit. Detta uttrycker trygghetsdiskursens komplexitet, att gemenskap både blir en strategi för att *stärka* tryggheten, samtidigt som det riskerar att *skapa* otrygghet om det kanaliseras genom en fysiskt avgränsade boendeform som gated communities står för.

Ytterligare en aspekt som relaterar till synen på trygghet är kommentaren som politikern (S) förmedlade kring vad gated communities signalerar till övriga samhället. Boendeformen kan ses utifrån som ett materialistiskt fenomen på bristen på tillit, och som ett uttryck för att det står för en individuell säkerhet snarare än ett tryggt samhälle i sin helhet. Signalementet riskerar att förstärka den rädsla som idag redan finns för brott. Om man vill överväga att bygga inhägnade bostadsområden är det därför av yttersta vikt att de arkitektoniska aspekterna noga övervägs för att minimera risken för att öka rädslan i resten av samhället. Även om boendeformen gated communities är ovanlig i Sverige, visade bakgrundskapitlet (se avsnitt 2.2) att grindning generellt är ett fenomen som blivit vanligare i bostadsrättsföreningar (Grundström & Molina, 2016). Fler och fler bostäder, som tidigare haft öppna bostadsgårdar inför nu grindar för att stänga obehöriga ute. Detta tyder på tilliten till välfärdssystemet till viss del är försvagad, och att det som tidigare diskuterades om idealet om det "öppna och luftiga" har fått ställa sig tillbaka mot slutenhet och säkerhet.

I den förändrade synen på trygghet verkar det också inbegripa en vikt av *frihet*, att frihet har blivit ett sätt att kunna skapa trygghet. I första anblick kanske detta påstående låter en aning motstridigt mot resultaten som erhållits i denna studie, men essensen i begreppet blir friheten i att kunna *välja* trygghet. För att återkoppla till bakgrundskapitlet och den svenska bostadspolitik (se avsnitt 2.1), är välfärdsstaten och att trygghet skulle erbjudas till alla inte lika central idag som det var förut. Den här tanken för bort lite från att det är själva gated communities som är det som blir kapitaliserat på, utan att det snarare är människors frihet som faktiskt påverkas. Detta speglar en underliggande faktor som har gått att utläsa från denna studie, att frihet är en central del. Frihet, eller valfrihet, är någonting som speglar samhället alltmer idag. Frihet i relation till trygghet riskerar därför bli en vara på en marknad för den högstbjudande att köpa.

Diskussionerna kring en förändrad syn på främlingen och tryggheten belyser vikten av att förstå de tre sfärernas dynamik till varandra. Det är av största vikt att vara medveten om att vad som händer i en sfär har en påverkan på vad som händer i de andra sfärerna. Till exempel har det visat sig att media som aktör har en betydande roll i att påverka utfall i flera sfärer. Det behövs också erkännas att varje sfär i sig själv är komplex och mångstridig, och att åtgärder kan få utfall på olika sätt för olika människor inom sfärerna. Begreppen frihet, främling och trygghet betyder inte samma sak för alla människor. En uttryckt trygghetsfrämjande åtgärd som gated communities kräver en lyhördhet för hur dessa begrepp tolkas och upplevs av olika individer

och grupper. Det är således inte en linjär process där en åtgärd automatiskt leder till en förändring i en annan sfär, utan är i stället ett komplext samband av interaktioner. I ljuset av att betrakta gated communities som en trygghetsfrämjande åtgärd, som i fallet med Staffanstorp, är det avgörande att inte bara fokusera på de potentiella fördelarna och nackdelarna inom *en* specifik sfär. Det är viktigt att förstå hur dessa åtgärder kan påverka alla de tre sfärerna. Till exempel kan gated communities å ena sidan bidra till att öka en känsla av upplevd trygghet hos vissa invånare genom att känna att man kan skydda sig fysiskt. Samtidigt, å andra sidan, kan det leda till en ökad social distansering mellan befolkningsgrupper, och bidra till en ökad rädsla för brott. Sammanfattningsvis med bakgrund av detta krävs ytterligare forskning för att utvärdera hur gated communities faktiskt kommer att påverka individen, främlingen och tryggheten i samhället.

7.3 Framtida forskning

För framtida forskning vore det av intresse att undersöka ifall de aspekter som framkom angående ökad trygghet och gemenskap som drivkrafter till att initiera gated communities faktiskt skulle förstärka trygghet och sammanhållning i samhällen. Detta är särskilt relevant eftersom studien visar på en oroande trend med ökad rädsla för brott. Det är viktigt att reflektera över om gated communities skulle kunna vara en lösning på detta problem, eller om det riskerar att bli en åtgärd som endast gynnar de resursstarka och främst syftar till ekonomisk vinning.

8. Slutsats

Studien belyser att drivkrafterna bakom implementeringen av gated communities i Staffanstorp främst kommer från politiska aktörer, som strävar efter att vara proaktiva och visionära i arbetet med att öka tryggheten och säkerheten i kommunen. En av motivationsfaktorerna är att skapa en känsla av gemenskap och att signalera utåt till medborgarna att trygghets- och säkerhetsfrågor är centrala i kommunens agenda. Samtidigt visar enkätsvaren att det finns delade meningar kring fenomenet och att en betydande andel har bristande kunskap kring förslaget. Enkäten visar även på att det finns en utbredd oro för att bli utsatt för brott, vilket pekar på behovet av att adressera trygghetsfrågor i stadsplanering, oavsett var man bor eller vilken risknivå man upplever. I diskussionen belystes hur ett stadsbyggnadsideal som tidigare varit vanligt i Sverige, som betonade vikten av ljus och luft, tenderar att ersättas av en mer avgränsad och individuellt inriktad syn på säkerhet. Denna utveckling reflekterar en förskjutning från kollektiv välfärd till individuell säkerhet som ett centralt fokus i trygghetsfrågor idag och att denna utveckling har påverkats av att det finns en tendens idag att se på främlingen som hotfull.

I ljuset av den tidigare forskningen, som främst har haft ett fokus på de individuella behoven på varför man vill bosätta sig i gated communities, har denna uppsats belyst hur kommunala drivkrafter och ideologier driver på utvecklingen i ljust av att arbeta proaktivt. Det visar sig att trygghet och säkerhet kanaliseras genom att utveckla gated communities kan vara en strategi för kommuner att attrahera nya invånare till kommunen. Den tidigare forskningen belyser även att en utbreddhet av gated communities kan vara problematisk ur ett både rumsligt och segregationsmässigt perspektiv. Forskningen brister dock i viss mån på att föreslå alternativa lösningar för att öka den upplevda otryggheten som finns i dagens samhälle. I denna diskrepans tycks det som att forskningen å ena sidan har tagit ansvar för att analysera och belysa den potentiella påverkan av gated communities på våra samhällen. Å andra sidan har praktiken, i ljuset av att initiera idén av gated communities, övervägande fokuserat på att adressera den upplevda rädslan för brott och otrygghet uteslutande av reflektion kring långsiktiga konsekvenser. Det är som att båda sidor representerar olika aspekter av samma mynt - den sociala och rumsliga konsekvensen på samhällsnivå gentemot den emotionella tryggheten och säkerhetskänslan på individnivå.

Att hitta en lösning som integrerar både forskningens insikter och praktikens behov är en utmaning. Det kräver en ömsesidig förståelse och samarbete mellan forskare, planerare, politiska beslutsfattare och invånare. En sådan lösning skulle behöva adressera både de strukturella orsakerna till otrygghet som gated communities kan förstärka eller försöka undvika, samtidigt som den tar hänsyn till människors behov av trygghet och säkerhet. Frågan om det är möjligt är komplex, och kräver noggrann analys av konsekvenserna och kompromisserna som krävs. Vilket pris vi är villiga att betala för en sådan lösning är också en viktig del av debatten och kan innefatta både ekonomiska, sociala och etiska överväganden. I ljuset av detta har denna uppsats belyst en kompletterande synvinkel inom forskningsfältet för gated communities. Med fokus på de kommunala drivkrafter och beslutsfattarnas perspektiv har studien utforskat varför gated communities initieras trots att forskningen pekar på deras problematiska aspekter på samhället. Genom att undersöka de politiska och praktiska motiveringarna bakom dessa beslut har studien breddat förståelsen för hur gated communities rättfärdigas på kommunal nivå. Detta perspektiv kompletterar den tidigare forskningen som framför allt fokuserat på invånares personliga motiv till att välja denna boendeform.

9. Källförteckning

Atanga, R. A., Xu, M., Mohammed, A. S., & Bonney, B. (2024). Urban fragments or fractals of resilience? A systematic review of empirical cases of gated communities in Accra, Ghana. *World Development Sustainability*, 4. <https://doi.org/10.1016/j.wds.2024.100142>

Atlas, R., Hayes, J., Sorensen, S. (2013). Understanding CPTED and Situational Crime Prevention. I Atlas, R. (Red). *21st Century Security and CPTED: Designing for Critical Infrastructure Protection and Crime Prevention*. 2a uppl.

Attuyer, K. (2015). When Conflict Strikes: Contesting Neoliberal Urbanism outside Participatory Structures in Inner-city Dublin. *International Journal of Urban and Regional Research*, 39(4): 807-823. <https://doi.org/10.1111/1468-2427.12251>

Blakely, E. J., & Snyder, M. G. (1997). *Fortress America: gated communities in the United States*. Brookings Institution Press.

Brandén, J. (2023). The politics of patrolling ‘safety guards’ in Sweden: outsourcing, depoliticization, and immunization. *Critical Policy Studies*, 17:4, 619-636. <https://doi.org/10.1080/19460171.2023.2182334>

Branic, N., & Kubrin, C. (2018). Gated communities and crime in the United states. I Bruinsma, G., & Johnson, S. (red). *The Oxford handbook of environmental criminology*. s. 405-427).

Brorström, S. (2015). *Styra städer: om strategier, hållbarhet och politik* (1 uppl.). Studentlitteratur.

Bryman, A. (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder*. 3. uppl. Stockholm: Liber AB.

Bogacka, E. (2020). Safety of urban park users: The case of Poznan, Poland. I Ceccato, V., & Nalla, M. K. (Red). *Crime and fear in public places: Towards safe, inclusive and sustainable cities*. Abingdon: Routledge & New York: Routledge. s. 108–124.

Brå. (2020). *Dödligt våld i den kriminella miljön* (Rapport 4). https://bra.se/download/18.7d27ebd916ea64de5304ed97/1705333609111/2020_4_Dodligt_vald_i_den_kriminella_miljon.pdf [Hämtad 2024-05-02].

Brå. (2023a). *Nationella trygghetsundersökningen 2023, om utsatthet, otrygghet och förtroende* (Rapport 9).

https://bra.se/download/18.126e8d3a18afe99a9721d6c/1696837149983/2023_Nationella_trygghetsundersokningen_2023.pdf [Hämtad 2024-05-02].

Brå. (2023b). *Situationell prevention*. Tillgänglig: <https://bra.se/forebygga-brott/forebyggande-metoder/situationell-prevention.html> [Hämtad 2024-05-02].

Caldeira, T. (2000). *City of Walls: Crime, Segregation, and Citizenship in São Paulo*. Berkeley: University of California Press. <https://doi.org/10.1525/9780520341593>

Caldeira, T. (1996). Fortified Enclaves: The New Urban Segregation. *Public Culture*, 8, 303-328. <https://doi.org/10.1215/08992363-8-2-303>

Ceccato, V. (2012). *The urban fabric of crime and fear*. Springer.

Chadee, D., & Chadee, M. (2016). Media and Fear of Crime: An Integrative Model. I Chadee, D. (Red). *Psychology of Fear, Crime and the Media: International Perspectives*. Routledge, Taylor & Francis Group. s. 58-78.

Cozens, P., & Love, T. (2015). A Review and Current Status of Crime Prevention Through Environmental Design (CPTED). *Journal of Planning Literature*, 30(4), s. 393-412. Sage Publications. <https://doi.org/10.1177/0885412215595440>

Cozens, P., Saville, G., & Hillier, D. (2005). Crime Prevention through Environmental Design (CPTED): A Review and Modern Bibliography. *Property Management* 23(5): 328-356. <https://doi.org/10.1108/02637470510631483>

Creswell, J. W., & Creswell, J. D. (2023). *Research design : qualitative, quantitative, and mixed methods approaches* (Sjätte upplagan). SAGE.

Denscombe, M. (2010). *The Good research guide: For small-scale social research projects* (Vol. 4). Maidenhead, Berkshire, England: McGrawHill Education.

Ekonomifakta. (u.å.). *Staffanstorp*. Tillgänglig: <https://www.ekonomifakta.se/regional-statistik/din-kommun-i-siffror/staffanstorp/> [Hämtad 2024-05-18].

Eriksson, T. (2010). *Trygghet i boende*. Stockholm: Jure.

Guwallius, K. (2022). *Grindstaden - Från portvakten till Gated communities*. Falun: Scandbook.

Grundström, K. & Molina, I. (2016). From Folkhem to lifestyle housing in Sweden: segregation and urban form, 1930s–2010s, *International Journal of Housing Policy*, 16, ss. 316–336.

Grundström, K., Lelévrier, C. (2023). Imposing ‘Enclosed Communities’? Urban Gating of Large Housing Estates in Sweden and France. *Land*, 12(8), 1535. <https://doi.org/10.3390/land12081535>

Grundström, K., & Lazoroska, D. (2021). Gated communities i Sverige? : En kunskapsöversikt om motstånd och påverkan i mediedebatt och stadsbyggnad (Vol. 4). <https://doi.org/10.24834/isbn.9789178771301>

Greene, R. (2023). The conquest of the suburbs: racial purification in Argentine gated communities. *Ethnic and Racial Studies*, 1–21. <https://doi.org/10.1080/01419870.2023.2268317>

Goix, L. (2005). Gated Communities: Sprawl and Social Segregation in Southern California, *Housing Studies*, 20(2), ss.323-343, <https://doi.org/10.1080/026730303042000331808>

Hedin, K., Clark, E., Lundholm, E., & Malmberg, G. (2012). Neoliberalization of housing in Sweden: gentrification, filtering and social polarization. *Annals of the Association of American Geographers*, 102(2), ss.443-463.

Herbert, M. (2013). *Stadens skavsår. Inhägnade flerbostadshus i den polariserade staden*. [Urban sores. Gated Blocks of Housing in the Polarized City] (Malmö: Mapius 13, Malmö Universitet). /Herbert, M. (2013). *Stadens skavsår: inhägnade flerbostadshus i den polariserade staden*. Malmö högskola, Institutionen för urbana studier.

Koglin, T., & Pettersson, F. (2017). Changes, Problems, and Challenges in Swedish Spatial Planning—An Analysis of Power Dynamics. *Sustainability* 9(10): 1–14.

<https://doi.org/10.3390/su9101836>

Lantmäteriet. (u.å.). *Samfällighet - äga och använda gemensamt*. Tillgänglig:

<https://www.lantmateriet.se/sv/fastighet-och-mark/samfallighet--aga-och-anvanda-gemensamt/#anchor-0> [Hämtad 2024-04-10]

Landelius, M. (2023). Här ska Staffanstorps gated communities ligga - och så ska de se ut. *Sydsvenskan*, 25 november. <https://www.sydsvenskan.se/2023-11-25/har-ska-staffanstorps-gated-communities-ligga-och-sa-ska-de-se-ut/> [Hämtad 2024-05-15].

Lees, L., & Warwick, E. (2022). *Defensible space on the move: Mobilisation in English housing policy and practice*. John Wiley & Sons, Inc

Low, Setha M. (2003). *Behind the gates: life, security and the pursuit of happiness in fortress America*. New York: Routledge.

McKenzie, E. (2003). Common-interest housing in the communities of tomorrow. *Housing Policy Debate*, 14(1-2), ss. 203-234 <https://doi.org/10.1080/10511482.2003.9521473>

O'Brien & Sygna, 2013. *Responding to climate change: The three spheres of transformation*. Proceedings of Transformation in a Changing Climate, 19-21 June 2013, Oslo, Norway. University of Oslo.

Pleysier, S., & Cops, D. (2016). Fear of Crime as a 'Sponge': Toward a More Dynamic Understanding of the Relationship Between Generalized Social Attitudes and Fear of Crime. I Chadee, D. (Red). *Psychology of Fear, Crime and the Media: International Perspectives*. Routledge, Taylor & Francis Group. s. 3-22.

Rittel, H. W., & Webber, M. M. (1973). Dilemmas in a general theory of planning. *Policy sciences*, 4(2), ss:155–169.

SCB. (u.å.). *Kommuner i siffror*. Tillgänglig:

<https://kommunsiffror.scb.se/?id1=1230&id2=null> [Hämtad 2024-05-18].

Strandudden. (u.å). *Strandudden - Ett sjönära gated community*. Tillgänglig: <https://strandudden.com/strandudden-lifestyle-gated-community> [Hämtad 2024-04-11].

Staffanstorps kommun. (2022a). *Gated communities i stadsplaneringen - en liten handbok*. Tillgänglig: <https://cms.staffanstorp.se/wp-content/uploads/2023/11/gated-communities-en-liten-handbok.pdf> [Hämtad 2024-04-01].

Staffanstorps kommun. (2022b). *Översiktsplan 2020-2040. Del 2. Utgångsläget*. Tillgänglig: <https://cms.staffanstorp.se/wp-content/uploads/2022/03/oversiktsplan-2020-2040-staffanstorps-kommun-del-2-antagande-22-03-09-minskad.pdf> [Hämtad 2024-04-11].

Staffanstorps kommun. (2021). *Befolkning och annan statistik*. Tillgänglig: <https://staffanstorp.se/kommun-och-politik/kommunfakta/statistik/> [Hämtad 2024-04-11].

Staffanstorps kommun. (2023a). *Så fungerar kommunen*. Tillgänglig: <https://staffanstorp.se/kommun-och-politik/organisation/sa-styrs-kommunen/> [Hämtad 2024-04-11].

Staffanstorps kommun. (2023b). *Riktlinjer för trygghets- och säkerhetsarbetet i Staffanstorps kommun*. Tillgänglig: <https://cms.staffanstorp.se/wp-content/uploads/2023/03/riktlinjer-focc88r-trygghets-och-sacc88kerhetsarbetet-i-staffanstorps-kommun.pdf> [Hämtad: 2024-04-18].

Staffanstorps kommun. (2020). *Beslut om direktiv gällande ett tryggare Staffanstorp*. Tillgänglig: <https://moderaternastaffanstorp.files.wordpress.com/2020/01/trygghetsdirektiv.pdf> [Hämtad 2024-04-18].

Vergara Perucich, F. (2019). *Urban Design under Neoliberalism : Theorizing from Santiago, Chile*. Taylor & Francis Group (Routledge Focus on Urban Studies). <https://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&AuthType=ip,cookie,url,shib&db=cato5074a&AN=malmö.b2416274&lang=sv&site=eds-live&scope=site>

Yin, R. K. (2009). *Case Study Research: Design and Methods*. SAGE.

10. Bilagor

Bilaga 1: Intervjuguide politiker

1. Kan du presentera dig själv och kort beskriva din arbetsroll i kommunen

Dialog inom kommunen

2. Kan du beskriva kommunens övergripande visioner och mål kopplat till bostadsbyggande?
3. När började kommunen prata om att bygga gated communities?
4. Hur kom det sig att gated communities som ett boendefenomen kom att bli aktuellt för Staffanstorp?
Vilka faktorer har lett till den utvecklingen?
5. Kan du berätta lite om trygghetsdirektivet och visionerna kring det?
6. Finns det mål eller visioner som kommunen försöker uppnå genom att implementera gated communities?

Påverkan och förutsättning i stadsrummet

7. Vilket boendebehov i kommunen kommer gated communities att uppfylla?
8. Vad ser du som de främsta fördelarna med gated communities som boendeform i Staffanstorp?
9. Vad ser du som de främsta utmaningarna med gated communities som boendeform i Staffanstorp?
10. Vilka upplåtelseformer kommer dessa gated communities kännetecknas av?

Efterfrågan och kommunikation

11. Vilka faktorer tror du kan ligga bakom en efterfrågan på gated communities?
12. Har kommunen upplevt en efterfrågan från medborgare?
13. Har det funnits några samråd/konsultationer med intressenter såsom invånare, angående planerna på gated communities?

Bilaga 2: Intervjuguide tjänsteperson på stadsbyggnadskontoret

1. Kan du presentera dig själv och beskriva din arbetsroll i kommunen

Dialog inom kommunen

2. Hur har dialogerna sett ut mellan politiken och stadsbyggnadskontoret gällande gated communities?
3. Finns det mål eller visioner som kommunen försöker uppnå genom att implementera gated communities? Isåfall vilka?
4. Kan du berätta lite om trygghetsdirektivet, vilken del har gated communities i det?

Påverkan och förutsättning i stadsrummet

5. Om du skulle jämföra gated communities med en annan boendeform, vad skulle du säga kommer bli den största skillnaden för invånarna?
6. Vilka möjligheter och utmaningar finns det i själva detaljplanearbetet med att införa gated communities? Hur ser förutsättningarna ut?
7. Vilka utmaningar ser du i att integrera gated communities i den befintliga stadsstrukturen? Gällande:
 - Infrastruktur
 - Arkitektur
8. Vilken roll kommer stadsbyggnadskontoret att ha i implementeringen?
9. Vad tror du är den bidragande faktorn till att kommunen valt att satsa på denna boendeform?

Bilaga 3: Frågeformulär

1. Bor du i Staffanstorps kommun?
2. Upplever du att du känner dig trygg eller otrygg i din närmiljö?
3. Om du känner dig otrygg, vad får dig att känna dig otrygg?
4. Hur väl informerad känner du dig om de kommunens planer på att bygga gated communities?
5. Vad är din åsikt om kommunens planer på att bygga gated communities i Staffanstorp?
6. Definition: Gated communities är bostadsområden som är avgränsade och begränsade genom fysiska barriärer såsom staket, murar eller grindar. Dessa områden är utformade för att vara privata, vilket innebär att de vanligtvis är tillgängliga endast för de boende eller inbjudna besökare.
7. Anser du att gated communities skulle öka eller minska känslan av trygghet och säkerhet i Staffanstorp?
8. Hade du kunnat tänka dig att bo i ett gated community i Staffanstorp?
9. Om ja, varför hade du kunnat tänka dig att bo i ett gated community?
10. Om nej, varför hade du inte kunnat tänka dig att bo i ett gated community?
11. Har du några andra tankar angående kommunens planer på att bygga gated communities som du vill dela med dig av?

Bilaga 4: Kodning för innehållsanalys

Tema	Trygghet & Säkerhet	Gemenskap
Kod	Hemkänsla	Säkerhetskultur
	Anknytning	Omvärlden
	Kontroll	Delningslösningar
	Proaktivt arbete	Ägandeskap
	Samhällskontrakt	
	Frihet	

Bilaga 5: Kodning av enkätsvar på frågan: *Om Ja, varför hade du kunnat tänka dig att bo i ett gated community?* Frågan erbjöd endast svarstext. Totalt svarade 28 av de 67 respondenterna på frågan.

Tema	Citat
Ökad trygghet och säkerhet	<p>“För barnens trygghet”</p> <p>“Säkerhet mot inbrott”</p> <p>“Undkomma de hitflyttade kriminella”</p>
Likasinnade	<p>“Förmodligen likasinnade grannar”</p> <p>“Folk bor där av samma anledning som jag, dvs trygghet”</p> <p>“Tror [...] att man tar mer hand om varandra”</p> <p>“Tryggare, renare och öka gemenskapen”</p> <p>“Lugnt, trivsamt och tryggt”</p> <p>“Leva ostört och ifred”</p>
Att ha överblick	<p>“Man vet vem som rör sig i området”</p> <p>“Slippa obehöriga”</p> <p>“Vill ha mina saker ifred...”</p> <p>“Känna mig trygg med att mina saker/bilar får vara ifred”</p>
Samhällsutveckling	<p>“Vi har valt en samhällsutveckling som leder till en allt ökad otrygghet. Detta kommer bara eskalera över tiden, vilket gör att behovet av denna typ av boende bara kommer öka och till slut tyvärr vara en ren nödvändighet.”</p> <p>“... utvecklingen i samhället under decennier gått åt fel</p>

	<p>håll så kommer detta vara ett bra alternativ så man slipper oroa sig. “</p> <p>“Det är ett underligt sätt att beskriva en boendeform som funnits väldigt länge. Låsta innergårdar i lägenhetsområde är verkligen inte nytt och brukar inte kallas ‘gated communities’ ”.</p> <p>“Samhällsutveckling går åt fel håll. Vill bo tryggt och säkert med familjen. “</p> <p>“Gated communities ser jag som framtiden i Sveriges tätorter (tyvärr)”</p>
--	---

Bilaga 6: Kodning av enkätsvar på frågan: *Om Nej, varför hade du inte kunnat tänka dig att bo i ett gated community?*. Frågan erbjöd endast svarstext. Totalt svarade 27 av de 67 respondenterna på frågan.

Tema	Citat
Vi och dem	<p>“Tror inte samhället blir bättre av att dela in sig i olika grupper - de som har råd mot de som inte har råd”</p> <p>“Vill inte bo i ett område som särskiljer människor " vi och dem" “</p> <p>“Isolerat från omvärlden”</p> <p>“... vill inte vara del i något som ökar skrämsel, klyftor och polarisering”</p> <p>“Jag tror det skapar större klyftor mellan grupper i samhället och att det kan kännas exkluderande”</p> <p>“ett gated community låser in mer än den låser ute”</p>

	<p>“... ett exkluderande och ojämlikt koncept som riktar sig till reda resursstarka människor, [...] går helt emot min människosyn”</p> <p>“... jag tror inte på att göra ett samhälle i samhället där de som är rikast skall köpa sig extra trygghet, jag anser att alla i samhället oavsett inkomst ska ha samma rätt till trygghet. Inte ett A och B samhälle”</p> <p>“Jag tror att man med ett byggt gated community inom en stad/by signalerar att resterande del av staden/byn är otrygga, dvs det skapar en större upplevd otrygghet”</p> <p>“... jag undrar om det kommer vara möjligt för alla att bo där som känner sig otrygga, eller måste man vara rik för att kunna ha möjligheten att bo där?”</p>
Främmande koncept	<p>“Känslan av instängdhet och gillar inte tanken på en by i byn”</p> <p>“Det känns överdrivet och vill inte leva som i USA”</p> <p>“Det är redan tryggt här tror inte det behövs alls”</p> <p>“Känns verklighetsfrånvänt, man hanterar inte orsaken till problemen så problemen finns fortfarande kvar. Ett gated community blundar för verkligheten istället för att ta tag i grundorsaken”</p> <p>“För att jag inte känner mig otrygg eller viktigare som person än alla andra människor i kommunen”</p> <p>“Känns otryggt, både för de innanför och utanför staketet”</p> <p>“Det känns absurt”</p> <p>“... min känsla är att det känns lite överdrivet med gated communities i vår kommun. Finns det verkligen behov???”</p>
Onödig boendeform	<p>“Det finns inte underlag för en sådan boendeform här”</p> <p>“Bor bra nu”</p> <p>“Gillar där jag bor nu”</p>

	<p>“Känner inget behov av att bo i ett gated community”</p> <p>“Onödigt”</p> <p>“Trivs i mitt område och känner mig inte otrygg. tycker det är transigt”</p> <p>“Förstår inte vitsen med det. Är det så himla illa här?”</p> <p>“Det är onödigt trams som spelar på och förstärker människors rädsla”</p> <p>“Jag vill ha ett samhälle där [...] människor fritt kan vistas”</p>
<p>Kommunal strategi</p>	<p>“Man borde skapa trygga gator för alla i samhället, inte bara en viss grupp som bor i detta gated community”</p> <p>“Falsk trygghet, bara ett sätt för kommunen att hävda att det är en säker by”</p> <p>“En helt vansinnig idé att bygga gated community i ett tryggt samhälle som Staffanstorp. Populistiskt!”</p> <p>“Helt fel väg att gå! Bättre att satsa på barn/ungdomar i förskola och skola.”</p> <p>“Storhetsvansinne”</p> <p>“Låter mest som att de vill locka till sig fler höginkomsttagare till kommunen”</p> <p>“Populism i stadsplaneringen”</p>